

ΠΕΣΒΙΑΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Φιλολογικὸ καὶ καλλιτεχνικὸ περιοδικὸ τῶν ΝΕΩΝ

ΜΥΤΙΛΗΝΗ 15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1944

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΜΑΣ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Η ΜΥΤΙΛΗΝΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΜΕΣΩΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΤΙ ΜΑΣ ΕΙΠΕ Ο κ. ΣΤΡΑΤΗΣ ΒΑΡΕΛΤΖΙΔΗΣ

Ὁ κ. Στο. Βαρελτζίδης—Βερβένης, ἕνας ἀπὸ τοὺς πῖο δυναμικοὺς ἀνθρώπους τοῦ πνευματικοῦ κόσμου τῆς Λέσβου, στάθηκε ἀνεκάνθεν ἔξω ἀπὸ τὸν κύκλο τῶν ναρμισσομένων διανοητῶν μας. Πιστεύει καὶ τὸ τονίζει αὐτὸ μὲ τὸ θάρρος τῆς ἀνεξάρτητης γνώμης του ὅτι ἡ οὐκία τῆς πνευματικῆς μας ἀνθισσης δὲν εἶναι παρὰ μιὰ μπόφα γιὰ τοὺς ξένους καὶ ἕνα αὐτοεγγέλαια γιὰ μᾶς, γιὰτὶ ἂν ἐπὶ τέλους ὑπῆρξε κάποτε κάτι ἀπ' αὐτὸ πὺν διατυμπανίζουμε, θάπερε νὰ εἶχε ἰδρυθῆ ἀπὸ χρόνια μιὰ Βιβλιοθήκη στὸν τόπο μας.

Ὁ κ. Βαρελτζίδης δὲν συκοφαντεῖ τὴν νεολαία μας καὶ δὲν ἀνήκει σ' αὐτοὺς πὺν προφητεύουν ὅτι κανεὶς ἀπ' τὴν καινούρια γενιά δὲν θά μπορέση νὰ πλησιάσῃ τὴν μεγαλοφυΐα τῶν. Δὲν ἔχει τὸ θῆσος πὺν ἔχουν μερικοὶ νὰ θέλουν τοὺς νέους ταπεινοὺς λιβανιστῆς τῆς δόξας τῶν, πὺν χάρις στὴν ἀδύποβολή τῶν ἀλλάνεται στοὺς ἀπῆραντους ὀρίζοντες τῆς περ-γιντικῆς αὐτοκρατορίας τῶν. Πιστεύει ὅτι κανεὶς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κατηγορῆ τὴ νεολαία μας, ὅταν δὲν νοιώθει τις ὑποχρεώσεις του πρὸς αὐτὴν καὶ ὅταν δὲν ἐνδιαφέρεται εἰλικρινά γιὰ τὸ ζῦπνημά τῆς.

Ὁ κ. Βαρελτζίδης ἔχοντας συναίσθηση τοῦ ἱεροῦ τούτου κανόνα καὶ βλέποντας τοὺς νέους νὰ ἀντιμετωπίζουν τις σύγχρονες μορφωτικῆς ἀπαιτήσεις χωρὶς τὰ στοιχειώδη βοηθήματα, χωρὶς βιβλία, ἀνέλαβε τὸν ἀγῶνα ἐναντία στὴν Μυτιληναϊκὴ νοοτροπία τοῦ «ντόλτσε φᾶρ νιέντε» καὶ κατῶρθωσε νὰ δημοουρήσῃ μέσα στὴν μεγάλη αἴθουσα τοῦ Δημοραχείου μας τὸν πρῶνα μᾶς δημοτικῆς βιβλιοθήκης. Κατὰ τὴν γνώμη του τὰ βιβλία, ὅπως καὶ ἡ τέχνη δὲν πρέπει νὰ ἐνδιαφέρουν ἀποκλειστικὰ τὴν

ἀριστοκρατία τοῦ χρήματος ἢ τοῦ «πνεύματος».

Μιλώντας τελευταία μαζί του γιὰ τὸ ζήτημα τῆς βιβλιοθήκης, μᾶς μετέδωσε ἀμέσως τὴν ἀσυγκράτητη ἀλλὰ δικαιολογημένη ἀγανάκτησή του γιὰ τὴν ἀδιαφορία τῶν ὑπευθύνων καὶ γιὰ τὴν ἀδικαιολόγητη στάση τῶν διανοουμένων μας λέγοντας ὅτι κανεὶς ποτὲ δὲν ἐνδιαφέρθηκε γιὰ τὴν ἰδρυσὴ τῆς καὶ ὅταν τώρα τελευταία ἔγινε κάποια προσπάθεια, ὅλοι οἱ περιήρημοι πνευματικοὶ ἀνθρώποι τῆς Μυτιληνῆς ἀγρόν ἠγόρασαν.

Τὸν Μάρτιο τοῦ 1940, μᾶς λέγει, ἔγινε μιὰ πενταμελῆς «ἐπιτροπὴ καταρτισμοῦ δημοτικῆς βιβλιοθήκης» καὶ ἀγοράσθηκαν μερικά βιβλία, πὺν ἀποτελοῦν τὸν πρῶνα γιὰ τὸ πνευματικὸ αὐτὸ ἴδρυμα. Μὲ πρόφαση τὸν πόλεμο δὲν ἔγινε δυνατὸ νὰ βρεθῆ ἀκόμη γιὰ τὸ ζήτημα μιὰ λύση, πρῶμα πὺν δὲν εἶναι καθόλου ἀκατόρθωτο ἢ δύσκολο. Ἐφ' ὅσον ἡ ἀνάγκη τῆς ἰδρυσῆς τῆς προβάλλει τόσο ἀπαιτητικῆ, τονίσθηκε σ' αὐτοὺς πὺν εἶναι ἀρμόδιοι ὅτι πρέπει νὰ ἐπιδιοχθῆ ἀμέσως καὶ χωρὶς ἀναβολὴ ἡ ἐγκατάστασή τῆς σὲ ἰδιαίτερο οἶκημα. Δὲν εἶναι λίγοι οἱ συμπολίτες μας πὺν εἶναι πρόθυμοι νὰ χαρέσουν τὰ βιβλία τους σὲ ἕνα ἰδιαίτερα στεγασμένο ἴδρυμα βιβλιοθήκης, κανεὶς ὅμως δὲν δέχεται νὰ τὰ παραχωρήσῃ γιὰ ἀποθήκευση, ὅπως γίνεται τώρα. Γιὰ νὰ κινήσουμε λοιπὸν τὴν προθυμία τῶν δωρητῶν, ἀλλὰ καὶ γιὰ ἄλλους πὺν γενικοὺς λόγους, πρέπει ὅσο τὸ δυνατό πὺν σύντομα οἱ ἀρμόδιοι νὰ ἀποφασίσουν γιὰ τὴν στέγασή τῆς.

— Μήπως νομίζετε ὅτι εἶναι ἰκανοποιητικὴ ἡ λύση πὺν εἶχαν προτείνει ἀπὸ χρόνια, νὰ στεγασθῆ ἡ βιβλιοθήκη στὸ τζαμί τῆς ἀγορᾶς;

— Ὁχι. Ἐγὼ πιστεύω ὅτι δὲν

ὑπάρχει κανένα ἄλλο οἶκημα πὺν κατάλληλο ἀπὸ αὐτὸ πὺν κατέχει τώρα ὁ Σύλλογος Παροχῆς ἐργασίας. Κανένας, μιὰ ἀπόλυτα κανένας λόγος δὲν δικαιολογεῖ τὸ νὰ ἔχη τὸ κτίριο αὐτὸ ὁ Σύλλογος Παροχῆς, τοῦ ὁποίου ὁ προορισμὸς καὶ ὁ σκοπὸς δὲν ἐπιτρέπει μεγαλοπρεπεῖς ἐμφανίσεις. Ἐξ ἄλλου, τὸ γεγονός εἶναι ὅτι χρησιμοποιεῖ πάρα πολὺ μικρὸ μέρος τοῦ κτιρίου, καὶ θά ἦταν, πολὺ εὔκολο, ἂν ὑπῆρχε ἡ καλὴ θέληση, νὰ περιοριστῆ σὲ χωρὸ μικρότερο. Ἀπεναντίας γιὰ τὴ Δημοτικὴ βιβλιοθήκη ἐπιθεδὴ εἶναι γενικότεροι οἱ σκοποὶ πὺν θά ἐπιδιώξῃ, τὸ κτίριο τῆς πλατείας Ἁγίας Εἰρήνης εἶναι ἀκριβῶς ἐκεῖνο πὺν χρειάζεται, τόσο γιὰ τὴν εὐρυχωρία του ὅσο καὶ γιὰ τὴν τοποθεσία του. Νομίζω ὅτι ἡ ὑπαρξὴ καὶ ἡ λειτουργία Δημοτικῆς βιβλιοθήκης εἶναι πολὺ πὺν γενικοῦ ἐνδιαφέροντος ἀπὸ τὸν Σύλλογο Παροχῆς ἐργασίας, διότι καὶ πὺν σοβαρῆς καὶ πὺν γενικῆς ἀνάγκης προκτεται νὰ ἐξυπηρετήσῃ. Πολὺ εὔκολο λοιπὸν εἶναι δυνατὸ, χωρὶς καμμιὰ ἠθικὴ καὶ ὕλικὴ ζημιά, νὰ ἐξοικονομηθῆ ὁ Σύλλογος σὲ ἄλλο οἶκημα, πὺν θά παραχωρήσῃ ὁ Δῆμος.

— Μήπως οἱ σημερινῆς συνθηκῆς ἐπιβάλλουν νὰ περιοριστοῦμε τώρα στὴν ἀπόκτηση βιβλίων;

— Δὲν εἶμαι σύμφωνος μὲ μιὰ τέτοια γνώμη. Ἄν σκεπτομαστε ἔτσι ποτὲ δὲν θά νομίσουμε ὅτι ἐφθασε ὁ καιρὸς γιὰ τὴν στέγασση τῆς Βιβλιοθήκης. Κανεὶς δὲν πρέπει νὰ ἀμφιβάλλῃ ὅτι θά εἶναι τεράστια ἡ εὐνοικὴ ἀπήχηση ἀπὸ τὴν ἄμεση ἐγκατάσταση τῶν βιβλίων μας στὸ κτίριο τῆς πλατείας Ἁγίας Εἰρήνης. Ἡ ἐμπιστοσύνη πὺν θά ἐμπνεύσῃ ἢ ἐμφανίσῃ τῆς θά προκαλέσῃ γρήγορα τὸν πλουτισμὸ τῆς μὲ δωρεῆς. Ἐξ ἄλλου θά γίνῃ τότε δυνατό νὰ ἐπιδιώ-

(Ἡ συνέχεια στὴν 15ῃ σελίδᾳ)

ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Ἐξ ἀφορμῆς ἄρθρου τοῦ κ. Ἀγγ. Σικελιανοῦ, δημοσιευμένου στὸ «Ἐλ. Βῆμα» τῆς 26 Ἰανουαρίου, ὁ συνεργάτης τῆς «Πρωΐας» κ. Γιώργος Καραπάνος δημοσιεύει ἄρθρο μὲ τὸν τίτλο «Τὸ χρέος τῆς πνευματικῆς μας τάξης», ἀπ' τὸ ὁποῖο ἀναδημοσιεύουμε μερικὲς περικοπές :

«Τὸ ἄρθρο τοῦ Σικελιανοῦ ἐρχεται νὰ θυμίσῃ σ' ὄλους καὶ ιδιαίτερα στὴν πνευματικὴ μας τάξη, τὸ προαιώνιο καὶ ἐπιτακτικὸ χρέος τῆς. Τὸ χρέος δηλαδὴ πὺν τοποθετεῖ τὸν πνευματικὸ ἄνθρωπο, καὶ μάλιστα σὲ καιροὺς δύσκολους καὶ σκοτεινοὺς, ὄχι μακρὰ ἢ ἀπόμερα ἀπ' τὸ δοκιμαζόμενον λάθου, παρὰ μὲς στὴν ψυχὴ του, μὲς στὰ σπλάχνα του, μὲς στὸν ἴδιο του τὸν πόνο καὶ τὴν κλονισμένη πίστη του. Ἐκεῖ βρίσκεται ἡ πρόεπουσα καὶ ἀληθινὴ θέσι τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου, ἐκεῖ βρίσκονται οἱ ἐπάλληεις του, ἐκεῖ τὸ βᾶθος του, ἐκεῖ κ' ἡ καταξίωσή του.

Εἶναι καθὸς νὰῤῥη πάλι ἡ πνευματικὴ μας τάξη τὸν ἀληθινὸ της προορισμό. Θάρθη κάποτε ἡ χιλιόπονημένη γαλήνη. Θ' ἀνατελῆ πάλι πάνω ἀπ' τὸ αἰματοβαμμένο φλοῦδι τοῦ πλανήτη μας, τοῦ κοινουῦ μας σπιτιοῦ, ὁ ἥλιος τῆς ζεστασιάς, τῆς ἀγάπης. Θ' ἀρχίσῃ κάποτε ἡ περίοδος τῆς μεγάλης, τῆς πανανθρώπινης δημιουργίας. Καὶ θὰ πρέπει τότες, θὰ πρέπει τότες ὅπωςδῆποτε, οἱ πνευματικοὶ μας ἄνθρωποι νὰ βρίσκονται πανέτοιμοι γιὰ τὸ τεράστιο ἔργο πὺν θὰ τῆς περιμένῃ. Γιὰ τὸ ἔργο τῆς πνευματικῆς ἀνασυγκρότησις, τοῦ διαφορισμοῦ καὶ τῆς καθοδήγησις τοῦ δοκιμαζόμενου λαοῦ μας. Γιὰ νὰ μὴ μὴροῦσιν ὄμως ν' ἀνταποκριθοῦν στὸ τεράστιο χρέος πὺν τοὺς περιμένει καὶ πὺν σ' αὐτοὺς μόνον ἀνήκει, θὰ πρέπει ἀπὸ τώρα, θαρραλέα καὶ ὑπεύθυνα καὶ συνειδητά, ν' ἀντιμετωπίσῃν τὰ πνευματικὰ αἰτήματα καὶ τῆς πνευματικῆς ἀνάγκης τοῦ ἠθικοῦ καὶ ὄλικοῦ κόσμου πὺν τοὺς περιβάλλει. Θὰ πρέπει νὰ ταυτίσῃν τὸ ἔργο τους, τὸ σκοπὸ τους, τὴν ἴδια τους τὴ ζωὴ μ' αὐτὰ τὰ αἰτήματα καὶ μ' αὐτῆς τῆς ἀνάγκης.

Ἡ ΔΙΑΛΕΞΗ ΤΟΥ Κ. ΝΤΟΡΗ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

Στῆς 30 Ἰανουαρίου δόθηκε στὴ «Σαπφώ» διάλεξι τοῦ κ. Ντόρη Διαλεκτοῦ μὲ θέμα «Ἡ Βουλγαρικὴ Λογοτεχνία»,

Ἡ ΔΙΑΛΕΞΗ ΤΟΥ Κ. ΑΑ. ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ

Στῆς 6 Φεβρουαρίου δόθηκε στὴν αἴθουσα τῆς «Φέμινας» διάλεξι τοῦ συλλόγου «Μπουρὶν» μὲ ὁμιλητὴ τὸν κ. Ἀλέκο Πεσματζόγλου, ὁ ὁποῖος μίλησε γιὰ τὴν ἱστορία τῆς Λέσβου. Κατὰ τὸ τέλος τῆς διάλεξης ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἰάκωβος εἶπε λίγα λόγια γιὰ τὴν ἀνάγκη τῆς συστηματικῆς μελέτης τῆς ἱστορίας τοῦ νησιοῦ μας.

Ο Κ. RUDOLF HELM

Ἡ διάλεξι τοῦ γνωστοῦ νεοελληνιστῆ κ. Rudolf Helm μὲ θέμα «Baurisches Leben nach Typen von der Insel Lesbos», πὺν δόθηκε στὸ πανεπιστήμιο τῆς Βιέννης, ἐπρόκειτο νὰ ἐπαναληφθῇ τὸν Ἰανουάριο στὸ Μόναχο. Ἀπὸ τὸ ἐπίσημο πολυγραφημένο πρακτικὸ τῆς Βιεννέζικης διοργανωτικῆς ἐπιτροπῆς μεταφράζουμε ὅσα εἶπε ὁ πρόεδρος τῆς εὐθὺς μετὰ τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Helm, ὁ ὁποῖος ἐπέδειξε μετὰξὺ ἄλλων καὶ σχέδια, ἀπὸ τῆς περιοχῆς τοῦ Δελτεῦμνου τοῦ κ. Μίλητῃ Παρασκευαΐδη : «Ὁ πρόεδρος εὐχαριστεῖ τὸν ὁμιλητὴ γιὰ τὴν ἐνδιαφέρουσα διάλεξι καὶ γιὰ τὸ ὄλικο τῶν καλλιτεχνικῶν σχεδίων, ιδιαίτερα δὲ διότι στὴν ἐργασία του αὐτῆ, ἡ ὁποία βασίζεται σὲ πολύχρονης ἐπιτόπιες μελέτες, ἄφησε νὰ μιλῆσῃν ὄχι μόνον τὰ ἀντικείμενα καὶ τὰ γεγονότα γιὰ ἐγγυητῆς τῆς ἀλήθειας, ἀλλὰ καὶ ἡ καρδιά καὶ τὸ αἶσθημα σάν πολλὸ ἱκανοὶ μεσίτες τῆς κατανόησις. Βλέποντας κανεῖς τὰ σχέδια, πὺν παρουσιάζουν χαρακτηριστικὰ κεφάλια μὲ διερευνητικὰ βλέμματα καὶ μύτες τόσο εὐθύγραμμες, βάζει στὸ νοῦ τοὺς ἐλεύθερους ὁρσῆς βίους χωρικοὺς τῶν γερμανικῶν Ἀλπεων, ιδιαίτερα δὲ τοῦ Τυρόλου, ὅπου ἡ ζωὴ εἶναι σχεδὸν τόσο τραχεῖα, ὅσο καὶ γιὰ τοὺς χωρικοὺς τῶν ὄρειων περιοχῶν τῆς Λέσβου».

Ὁ κ. Helm ἤρξατο στὸ πανεπιστήμιο τῆς Βιέννης φροντιστηριακὰ μαθήματα Νεοελληνικῶν κειμένων καὶ λαϊκῆς γλώσσας. Ἡ πρώτη σειρά τῶν μαθημάτων αὐτῶν εἶχε ὀρισθῇ γιὰ τῆς 15 Δεκεμβρίου, γιὰ τῆς 19 Ἰανουαρίου καὶ γιὰ τῆς 2 καὶ 16 Φεβρουαρίου.

Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

Κατὰ τὴν τελευταία γενικὴ συνέλευσι τοῦ Συνδέσμου Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν καταρτίσθηκε ὡς ἐξῆς ἡ νέα του διοίκησι : α) Διοικητικὸ Συμβούλιο : Πρόεδρος Γ. Κ. Σταμπολῆς, ἀντιπρόεδρος Σπ. Παναγιωτόπουλος, γεν. γραμματεὺς Γ. Π. Ἀμπάτης, ταμίας Ἡρ. Θ. Μάλλωσις, ἔφορος Γιάννης Στογιάννης, σύμβουλοι Ἄπ. Μαγγανάρης, Ἀδάμ Παπαδήμας, Στ. Σπεράντας, Κωστῆς Βελμύρας, Νίκος Παπᾶς, Θεόδ. Μουστοξύδης καὶ ἀναπληρωματικοὶ Φοῖβος Δέλφης, Κωστῆς Μεραναῖος καὶ Κώστας Δαρῖγος. Ἐλληνας. Πειθαρχικὸ συμβούλιο : Δημοσθένης Βουτυράς, Τίμος Μωραϊτίνης καὶ Γρηγ. Κασμάτης γ) Ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ : Μήτσος Τσιάμης, Γιάννης Τρίχας καὶ Γιώργος Γεραλῆς.

Σὲ λίγες μέρες κυκλοφορεῖ στὴν πόλη μας ἡ ποιητικὴ συλλογὴ τοῦ κ. Δ. Βενετόπουλου «Πόντοι τοῦ χωρισμοῦ».

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ

Ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Λούβαρης ἀποφάσισε τὴν ἀναδιοργάνωσι τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν, ἡ ὁποία θὰ μετονομασθῇ «Ἀνωτάτη Ἀκαδημία Καλῶν Τεχνῶν».

Στῆς 10 Φεβρουαρίου ἄρχισε στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἐκθεσι 105 πινάκων τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ καὶ διευθυντῆ τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν ζωγράφου κ. Ἐπαμ. Θωμολοῦλου, ὁ ὁποῖος μίλησε κατὰ τὰ ἐγκαίρια μὲ θέμα «Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ τοπίου».

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

Μετὰ τὴν «Τρισεύγερο» τοῦ Παλαμά, τὸ κρατικὸ θέατρο Θεσσαλονίκης ἀνέβασε τὴν «Βαβυλωνία» τοῦ Δ. Βυζαντιοῦ καὶ κατόπιν τὴν «Λουίζα Μύλλερ» τοῦ Σύλλερ.

Ο Φ. Ο. Μ.

Σὲ λίγες μέρες ὁ Φιλοτεχνικὸς Ὅμιλος Μυτιλήνης θὰ ἀνεβάσῃ τὴν κωμῶδιὰ τοῦ Δημ. Παθᾶ «τὸ Στραβόζυλο».

Τελευταία γιορτάσθηκε ἡ 81ῃ ἐπέτειος τοῦ Γεωργίου Χάουπτμαν καὶ παίχθηκε στὴ Βιέννη ἡ νέα τραγωδία του «Ἡ Ἰφιγένεια ἐν Αὐλίδι».

Ὁ Ζάν Λουί Μπαρρὸς ἐσκηνοθέτησε καὶ πρωταγωνιστῆ στὸ νέο δράμα τοῦ Πῶλ Κλωντέλ «τὸ ἀτλαζωτὸ γοβάκι», τὸ ὁποῖο παίζεται ἀπὸ τὴν Κομεντί Φρανσαις. Στὸ δράμα αὐτὸ παίζουν ἐπίσης αἱ Μαρί Μπέλ, Μαντλέν Ρενὼ κ. ἄ. Ἡ παράστασι τοῦ ἔργου αὐτοῦ διαρκεῖ πέντε ὁλόκληρες ὥρες καὶ ἔχει ἕνα διάλεμα μισῆς ὥρας.

ΡΕΣΙΤΑΛ ΒΙΟΛΙΟΥ

Στῆς 16 καὶ 17 Φεβρουαρίου θὰ δοθῇ ρεσιτάλ βιολιοῦ τοῦ κ. Στρατῆ Ἰατροῦ. Στὸ πιάνο θὰ τὸν συνοδεύσῃ ἡ δὲξ Εὐγενούλα Παπαδοπούλου. Τὸ πρόγραμμα περιλαμβάνει :

- 1) BEETHOVEN : Romance No 2.
- 2) V. MONTI : Gzardas.
- 3) FRANG RDLA : Vision.
- 4) C. SAINT-SAENS : 3e coucerto.
- 5) P. SARASATE : Romanza Andaluza.
- 6) BEETHOVEN : Romance No 1.
- 7) P. SARASATE : Zigeunerweisen.

Στῆς 5 Δεκεμβρίου πέθανε πάμπωχος στὸν Πειραιᾶ ὁ γνωστὸς βαρύντονος Γιάννης Ἀγγελόπουλος.

Πιστεύουμε ότι οι περισσότεροι άκροατές των διαλέξεων δεν πηγαίνουν σ' αυτές για να κάνουν επίδειξη ανάμεσα σε κοσμική και επίσημη συγκέντρωση ή για να σκοτώσουν τις ώρες των. Δεν είναι λίγοι εκείνοι που θυσιάζουν τις δυο ώρες, επειδή έχουν την ιδέα ότι ο όμιλητής έχει επίγνωση των δυνάμεών του και τον άπαιτούμενο σεβασμό προς το Κοινό. Η Μυτιλήνη είχε την καλή τύχη να απολαύσει όμιλητές που τιμούσαν το άκροατήριο των. Δεν έχει σβήσει ακόμη η ανάμνηση των διαλέξεων που μας χάρισαν όμιλητές σαν τον Κώστα Φριλλίγγο, που παρουσίασε την τραγική μορφή του Μπωντελαίρ κατά τρόπο άγνωστο στην Έλληνική βιβλιογραφία, σαν τον Παπανούτσο, που έκρινε και ανέλυσε με τις προσωπικές του αισθητικές αρχές το έργο του Γκαίτε και του Καβάφη, σαν τον Πρωτοπάτση, που ανέπτυξε την πρωτότυπη θεωρία για τις σχέσεις των ποιημάτων της Σαπφούς με τα Λεσβιακά δημοτικά τραγούδια, σαν τον Στρατή Μυριβήλη, που μίλησε για τις προσωπικές του αισθητικές θεωρίες, σαν τον Άριστείδη Δελή, που χρησιμοποίησε όλα τα νεώτερα στοιχεία της ξένης βιβλιογραφίας για την Σαπφώ, σαν τον Νίκο Σωτηράκη, που με σοβαρή ιστοριοδιφική προσπάθεια πρωτοπαρουσίασε λεπτομέρειες της ζωής και του έργου Βενιαμίν του Λεσβίου, και σαν άλλους, που δεν είναι πρόχειροι στην μνήμη μας.

Κατά τι όμως ικανοποίησαν τις πιο στοιχειώδεις απαιτήσεις ενός άκροατήριου, που τιμήθηκε από τα παρσάνα ονόματα, οι όμιλητές των δύο τελευταίων διαλέξεων; Μήπως επρόκειτο να κάνουν τις ανακοινώσεις των σε έντιμη περιβάλλον ανεξέλικτων διανοητικώς εφήβων; Και τότε όμως δεν θα ήταν δικαιολογημένοι, γιατί ο κάθε όμιλητής έχει υποχρέωση να ανεβάσει το διανοητικό επίπεδο του άκροατήριου και όχι να το κατεβάσει γράφοντας «διαλέξεις» με τις συνταγές του στενοκέφαλου «δασκαλισμού» της ρουτίνας ή του φασουλήδικου και ασύδο-

του εορισμού. Το περιοδικό μας δεν απέφυγε να εκφράσει την ικανοποίησή του για την πρώτη διάλεξη του κ. Διαλεκτού, διότι ο συνεργάτης μας κατώρθωσε σ' αυτήν να μας παρουσιάσει άρκετά στοιχεία για την Άλβανική λογοτεχνία, που δεν μπορούν να βρεθούν εύκολα απ' τους βιβλιοφίλους μας. Δεν ήταν όμως δυνατό να έχουμε μικρές απαιτήσεις προκειμένου και για την Βουλγαρική λογοτεχνία, για την οποία υπάρχουν τόσο πολλές για το Έλληνικό Κοινό πληροφορίες. Ο όμιλητής νομίζουμε ότι έχει υποχρέωση να μας βοηθή με τρόπο πρωτότυπο σε κατανόηση του θέματος πιο βαθιά από κείνη που μπορούν να μας δώσουν οι πρόχειρες πληροφορίες των βιβλίων.

Όλοι οι παλιοί όμιλητές, που αναφέραμε αποφάσισαν να έβουν στο βήμα, άναμετρώντας καλά τις δυνάμεις των, κατέχοντας βαθειά και πλατειά το θέμα των, επιδιώκοντας την πρωτότυπη, από καινούρια πλευρά εξέταση του θέματος και πιστεύοντας ότι προσφέρουν στοιχεία, που ήταν δυσπρόσιτα σε Κοινό άνεπτυγμένο και όχι σε άκροατές χωρίς στοιχειώδη πνευματική καλλιέργεια. Οι όμιλητές των δύο τελευταίων διαλέξεων, που μας έδωσαν την άφορη να αναφέρουμε τα παραπάνω δεν κατώρθωσαν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του άκροατήριου των και του-το γιατί φαντάσθηκαν το κοινό μας ξένο προς τις έγκυκλοπαίδειες και τις πηγές που έ-χρησιμοποίησαν για την ιστορία της Λέσβου και την Βουλγαρική λογοτεχνία.

Λ. Γ.

ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΓΚΟΝΚΟΥΡ

Το βραβείο Γκονκούρ δεν έδόθηκε κατά την περασμένη χρονιά σε κανένα, διότι διεφώνησαν οι κριταί στην προτίμηση μεταξύ Πώλ Φόρ και Άντρέ Μπιγύ.

Ο ΖΙΡΟΝΤΟΥ

Στις 31 Ίανουαρίου πέθανε σε ηλικία 62 χρονών ο Γάλλος ποιητής Ζάν Ζιροντού,

Ο Φιλοτεχνικός όμιλος Μυτιλήνης ετοιμάζει μιá «Μουσική βραδιά», την οποία θα διευθύνει ο κ. Εύθ. Μακρής.

Η καθηγήτρια του πιάνου δ)ις Εύγ. Παπαδοπούλου διοργανώνει για τις αρχές Μαρτίου συναυλία των μαθητών και μαθητριών της.

Τις μέρες αυτές άρχισαν οι παραστάσεις της Κρατικής Λυρικής Σκηνης στο θέατρο «Όλύμπια» Άθηνών με την «Ρέα» του Σαμάρα.

Το Δεκέμβριο γιορτάστηκε η όγδονταετηρίδα από τη γέννηση του Ίταλου συνθέτη της «Cavalleria rusticana» Pietro Mascagni, ο οποίος άσχολεται τώρα με την σύνθεση ενός «Υμνου».

Η ΕΒΔΟΜΗ ΤΕΧΝΗ

Ένα από τα πιο ένδιαφέροντα φίλμ της τελευταίας παραγωγής είναι το έργο του Ζάν Κοκτώ ο «Αίώνιος γυρισμός».

Οι Άθηναϊκές έφημερίδες δημοσιεύουν τον άπολογισμό της κινηματογραφικής παραγωγής στην Ελλάδα κατά το 1943, κατά το οποίο γυρίστηκαν 3 νέες έλληνικές ταινίες: «Η θύελλα πέρασε», από έργο του κ. Μπακοπούλου και με σκηνοθεσία του ίδιου του συγγραφέα. «Μάγια ή τσιγγάνα» του κ. Γ. Χριστοδούλου και σκηνοθεσία του ίδιου. «Η φωνή της καρδιάς» από έργο του Δ. Ίωαννόπουλου και με σκηνοθεσία του ίδιου.

Τις μέρες αυτές γυρίζονται στην Άθήνα 4 έλληνικές ταινίες: «Το δρομάκι του Παραδείσου» από έργο του κ. Α. Λιδωρίκη με σκηνοθέτη τον κ. Πιεραλίτζι, «Γά χειροκροτήματα» με σκηνοθέτη τον κ. Γ. Γζαβέλλα, από έργο του ίδιου, «Το ραγιαμένο βιολί» με σκηνοθεσία του κ. Όρ. Λάσκου από έργο του ίδιου και «Η καινούρια ζωή» με σκηνοθεσία του κ. Γαζιάδη από έργο του κ. Παρασκευά.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Η γνωστή διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Παρισίων δ)ις Σοφία Άντωνιάδη έδωσε στην Άθήνα σειράν διαλέξεων για την έλληνική φιλολογία.

Κ Α Ψ Δ

ΤΑΣΟΥ ΑΔΒΑΝΟΥ

Χαμηλά στα πόδια του γυμνού βουνοῦ, τὰ χώματα ἀχνίζουν. Κάνει πολὺ ζέστη. Ψηλά στο βουνό, οἱ βράχοι ἀχνίζουν κι' αὐτοί... Εἶναι μαῦροι καὶ ὁ ἥλιος ποὺ πέφτει κατακόρυφα τοὺς κάνει νὰ γυαλίζουν.

Διαβαίνω ἔτσι ἐπίτηδες τέτοια ὥρα μέσ' τὸ καταμεσήμερο. Ἔχει κάψα δυνατὴ καὶ μ' ἀρέσει νὰ τριγυρνῶ μέσ' στὸ λιοπύρι, κατάμεση, τὴν ὥρ' αὐτὴ γιὰ νὰ ὑποφέρω λιγάκι... Νοιώθω μιὰν ἀπειρη ἡδονή. Ἡ ζέστη μπαίνει βαθειὰ μέσα στὸ σῶμα μου καὶ γαργαλάει τὰ σωθικά μου... Σὰν τελειώνω ἀπ' τὸ τριγύρισμα αὐτό, νομίζω πὸς βγαίνω νικητὴς ἀπ' τὰ τόσα βάσανα ποὺ ἔχει ἡ ζωὴ...

Κι' ἀφίνω καὶ γὼ σημάδια ἀπ' τὶς πατοῦνες μου πάνω στὰ ζεστά χώματα κι' ἀχνίζουν...

Τὰ ποδάκια μου εἶναι μεγάλη καὶ φαρδύα. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἀνοίγουν πὺς βαθειὰ σημάδια πάνω στὸ χῶμα ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους... Τώρα προχωρῶ στὴν ἀκρογιαλιά. Ἡ ἄμμος καίει... Ἐνας ἀγὸς ποὺ βγαίνει κάτω ἀπ' αὐτὴ σοῦ δίνει νὰ καταλάβῃς ὅτι γίνεται σπουδαία δουλειὰ ἐκεῖ μέσα...

Ἡ ἄμμο κυλᾷ πρὸς τὸ κύμα καὶ τὸ κύμα γλύφει τὴν ἄμμο δροσίζοντάς την. Ἐνα «χού, χού...» παράξενο βγαίνει ἀπ' τὴ δουλειὰ αὐτὴ... Εἶναι τὸ μυστήριον... τὸ ἀπειρο μυστήριον ποὺ δὲ λυτεῖται...

Κάθομαι τεντωμένος, σὲ στάση προσοχῆς καὶ κιτῶ μακρὰ ἐκεῖ ποὺ τελειώνει ἡ θάλασσα... Μπήγω μιὰ φωνή. «Θεέ...» Δὲν βλέπω κανέναν... Δὲν βγαίνει τὸ μεσημέρι ὁ Θεός... Βγαίνει τὸ πρωῖ, τὴν ὥρα ποὺ θᾶρθη ἀπ' τὴ χώρα τοῦ μακρονή—τὴν Ἀνατολή—γιὰ νὰ φέρῃ μαζί του τὸν ἥλιο τὸ χουσό... Βγαίνει καὶ τὸ βράδυ ἀπ' τὴν ἄλλη τοῦ τὴ χώρα τὴ μακρονή—τὴ Δύση—γιὰ νὰ τὸν πάρῃ... Τὶς δὺ ἀυτὲς στιγμὲς ὅλα ἀλλάζουν καὶ φαίνεται Ἐκεῖνος, ποὺ ἔρχεται ἀπαλά ἀπαλά γιὰ νὰ μὴν ταράξῃ κανέναν ἀπ' τὴ σιωπηλὴ αἰώνια δουλειὰ του, ὀλόκληρος, μὲ τὴ γαλήνια κι' ἡσυχία μορφὴ του ποὺ χαϊδεύει κι' εὐλογᾷ

τὸν κόσμο... Στὸ ἀνέμισμα τῶν χειρῶν του «χού, χού...» κάνει ἡ φύση...

Ὅμως μιὰ ἀπόκριση λαβαίνω. «Ἐε...».

Κοιτάζω ἀκόμα πὺς καλά, δεξιὰ κι' ἀριστερά μου... Κανείς... Ποιὸς νὰ μοῦ ἀπάντησε ἄραγε;

Φωνάζω ἀκόμα κάνα δυὸ φορές... Μὰ ἀπάντηση δὲ λαβαίνω τώρα. Εἶναι ἐπειδὴ προσέχω.

Ὁ ἥλιος ζυγιάζει καλά... Καθόλου παράξενο... Ὅμως ναί, μυστήριον... Ἡ θάλασσα πέρα ἀστράφτει...

Οἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου καίουν. Τὸ πρόσωπό μου τὸ νοιώθω πολὺ ἰδρωμένο κι' εἶμαι εὐχαριστημένος γι' αὐτό...

Οἱ ψίθυροι ποὺ κάνουν τὰ κύματα δυναμώνουν... Ἐν ἀεράκι κατεβαίνει γιὰ μιὰ στιγμή μονάχι, ἀπ' τὴν κορφὴ τοῦ γυμνοῦ βουνοῦ... Ὅμως ἡ κάψα πάντα κάψα μένει...

Τὰ χώματα κι' οἱ πέτρες ψήνονται κι' ἀχνίζουν...

Στήνω τὴ ματιὰ μου ξανά, μακρὰ πέρα, στὴν ἀκρὰ τῆς θάλασσας... Κι' αὐτὴ ἀχνίζει... κι' ἡ ἀχνα ἀνεβαίνει ψηλά στὸν οὐρανὸ καὶ θυμιατίζει τὸ Θεὸ ποὺ στέκει ἀπὸ πάνω χωρὶς νὰ φαίνεται, κι' εὐλογᾷ τὰ πλάσματά του... Γι' αὐτὸ κι' ἡ θάλασσα—ἕνα πλάσμα του κι' αὐτὴ—τὸν θυμιατίζει... Νᾶχε στόμα ἕναν ὕμνο ἀπ' τὰ κατάβαθὰ τῆς τὰ νερὰ θὰ τοῦ στέλνε... Μὰ καὶ αὐτὴ, ἡ αἰώνια σιωπὴ τῆς, ἕνας ὕμνος εἶναι ποὺ λέγει... «Θεέ, κοίταξέ μας μὲ ἀγάπη ἀπὸ ψηλά...» Κι' ὁ Θεὸς κ' ἰτὰ μὲ ἀγάπη...

Τραβῶ τὴ ματιὰ μου ἀπὸ κεῖ κάτω, καὶ τὴ φέρνω κοντά.. καὶ τὴ σκέψη κοντὰ μου τὴ φέρνω...

Πάνω στὰ χέρια μου μιὰ πέτρα. Εἶναι καφετερὴ καὶ γι' αὐτὸ τὴν παίζω ἀπ' τὸ ἕνα χέρι στ' ἄλλο...

Τὸ κάμα βαστᾷ ἀκόμα...

Κι' ἡ πέτρα καίγει, πὺς λίγο ὅμως τώρα... Τὴ ρίχνω ἔξω, ἔξω στὸ νερό... Ὑστερα τὴν ξαναπιάνω... Τώρα πιάνεται... δὲν καίγει... Τὴ στριφογυρίζω στὸ δεξιὸ μου χέρι... ἔπειτα τὴ

φέρνω στὴ μύτη μου... Δὲ μυρίζει τίποτα...

Μιὰ στιγμὴ, σκέψη παράξενη μοῦ ἔρχεται σιὸ μυαλό. Σκέπτομαι οἷο ἴσως ἡ πέτρα αὐτὴ ποὺ βαστῶ εἶναι κανένα κομμάτι ἀπὸ χέρι ἢ πόδι κάποιου ἀρχαίου προγόνου μου... Λέω ἴσως μόνο...

Γελῶ...

Φωνάζω πάλι: Θεέ... Μοῦ φαίνεται ὅτι κάποιος γελᾷ... Γελά κάποιος... μὰ καὶ γὼ γελῶ...

Πετῶ τὴ πέτρα χαμηλά στὴ θάλασσα... Ἐνα, δυό... Μόνο δυὸ «π'ταρέλια»... Πέρνω μιὰν ἄλλη, πὺς πλατυὰ καὶ πὺς στρογγυλή... Μετρῶ. Ἐνα, δύο, τρία, τέσσαρα, πέντε, ἕξι, ἑπτὰ. Ἐπιτὰ ἔκανα τούτῃ τὴ φορά... Πολλὰ εἶν' ἀλήθεια... Εἶδα πὸς τὸ τελευταῖο ἔπλεψε λίγο κι' ὕστερα «μπλούμ», βούλιαξε... Σ' ἄλλο κόσμο βρέθηκε ἡ πέτρα... Μιὰ καινούργια ζωὴ θὰ ζῆ ἐκεῖ κάτω...

Σὲ κάποιο μέρος ἀνοιχτὰ στὸ πέλαγος ἡ θάλασσα ταράζεται ἀπὸ μέσα τῆς. Σάφηνον μιὰ τοῦνα πηδᾷ ψηλά, ἔξω ἀπ' τὴ θάλασσα... Τὰ νερὰ ταράζονται δυνατὰ... Κύματα ἀρκετὰ μεγάλη σχηματίζονται. Τώρα τρέχουν πρὸς τὰ ἔξω, στὴ στεριά... Ὅσο πλησιάζουν τόσο καὶ μικραίνονται... Θὰ φτάσουν κοντὰ μου νὰ φέρουν; ρωτιέμαι...

Ἄς ταράχηκαν τὰ νερά... ἡ ἡσυχία τῆς μεσημεριανῆς κάψας δὲν ταράχηκε διόλου... Νά! Τὰ νερὰ πάλι ἡσυχάσαν καὶ τὸ μέρος ποὺ εἶχε πηδήσει ἡ τοῖνα χάθηκε γιὰ ὅλους, ἔκτος ἀπὸμένα... Τὸ κοιτάζω ἐπίμονα... Τίποτα δὲ δείχνει ὅτι τὸ μέρος αὐτὸ ἦταν πρωτύτερα ταραγμένο... Ἡσυχία παντοῦ... ἡ κάψα κάψα...

Ἡ τοῦνα δὲν φαίνεται πουνθενά...

Ὁ ἥλιος ζυγιάζει καλά...

Προχωρῶ. Προσπαθῶ νὰ κινίμαι εὐκίνητα γιὰ νὰ δείξω ὅτι εὐχαριστιέμαι στὴν κάψα αὐτὴ...

Παίρνω πάλι πέτρες καὶ ρίχνω στὴ θάλασσα γιὰ νὰ κάνω «π'ταρέλια». Εὐχαριστιέμαι ἀλήθεια... Δὲ φοβοῦμαι κανέ-

ΡΥΑΚΙ ΑΣ ΗΜΟΥΝ

“Ένα άργυρό ρυάκι άς ήμουν τα-
[πεινό,
στην δχθη μου για να δεχθώ τα
[βήματά σου.
τ’ Άπριλομάη άς ήμουν ένας ά-
[λικος άνθος,
το άρωμά μου να σκορπώ στο
[πέρασμά σου.

Τη στράτα σου για να φωτίσω
[που περνάς,
ένα λαμπρό να γίνω φως όλος
[ποθούσα,
όλόχρυση μιά φλόγα που να ύ-
[ψωθή ψηλά
κι’ έτοι τα βήματά σου να σοθ
[όδηγηύσα.

Κι’ άν ήθελες να πορευτής στον
[ούρανό
τη γη κι’ έγώ θα λαχταρούσα
[για ν’ άφήσω
ώ τότε άς γινόμεον ένας πάλ-
[λευκος καπνός
δπου διαβής καλή για να σ’ ά-
[κολουθήσω.

ΝΤΟΡΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΣ

ναν...

Ξεκουμπώνω τό πουκάμισό
μου... Φφφ... Φουσκώνω τα μά-
γουλάμου... ζέστη! Κι’ αυτό τό
πουκάμισο στενό που είναι !..
με πνίγει στο λαμό...

Είμαι μόνος κατάμεση στη
φύση κι’ κάνω ό,τι μου άρέσει.
Γι’ αυτό και δέν φοβούμαι κα-
νέναν...

Λέω «μοναξιά» και κουνώ
τό κεφάλι μου. Πλησιάζω στην
άκρη της θάλασσας και γε-
μίζω τις φούχτες μου νερό...
Κοιτάζω μέσα... Ένας άλλος
κόσμος είν’ εκεί. Και ζή κι’
αυτός’ και κινείται, και πεθαί-
νει για να ξαναγεννηθή πάλι
σάν κι’ εμάς...

Φέρονω τό νερό στη μύτη
μου... Θάλασσα μυρίζει φυσικά
γιατί τέτοια είναι. Σκύβω τό
κεφάλι μου και βάζω λίγο μέ-
σα τη γλώσσα μου... Είναι άρ-
μυρό... Υστερα τό ρίχνω στο
πόσσωπό μου.

Γυρίζω.

Τά σημάδια άπ’ τις πατού-
νες μου που είχα αφήσει πρω-
τύτερα περνώντας άπ’ τό ίδιο
μέρος, έχουν μισοσβηστεί... Τό
χώμα καιει άκόμα... Βέβαια
έως αύριο θα έχουν σβηστεί
τελειωτικά.

Τώρα που τα κοιτώ καλά,
δέν μπορώ να τα γνωρίσω...

Ό ήλιος καιει πολύ. Φωτει-
νός άπό ψηλά δίνει ζωή στον
κόσμο του.

ΟΙ ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ Η ΓΥΝΑΙΚΑ

Προλήψεις. “Άξονας που γύρω
του σφιφογυρίζει μιá μεγάλη
άνθρωπινη μάζα.

Ό χρόνος σέρνει τό άρμα
της ζωής μας. Στους τροχούς
του όλα στροβιλίζονται κι’ άλ-
λάζουν. Οι προλήψεις όμως κι’
οι δεισιδαιμονίες δέν έννοούν να
μάς αφήσουν... χρόνια. Ριζωμέ-
νες στη ψυχή—και πιο πολύ τη
λαϊκή—κλείνουν τον άνθρωπο σε
ένα καβούκι και δέν τον αφή-
νουν να κάνει κανένα πρωτόβου-
λο βήμα. «Έτσι ταύραμε άπ’
τους παππούδες μας» σοθ λένε.
Κι’ η ζωή κυλά περίφημα : «Σί-
μερα είναι Τρίτη δέν πρέπει να
κάνω καμιά άρχή, βγήκα
άπ’ τό σπίτι με τάρσιπερό πόδι,
εά πάει γουρσουζιά, άς γυρίσω
πίσω να βγώ με τό δεξί...» Χτυ-
πητή αντίθεση με τό θετικό κι’
άνεπτυγμένο πνεύμα που άπέχει
άπ’ την δεισιδαιμονία, όσο η Μυ-
τιλήνη άπ’ τη... Γροιλανδία. “Ε,
δέν είναι δά και μεγάλη η από-
σταση!

Αυτές οι σκέψεις μούρθαν στο
κεφάλι βγαίνοντας άπ’ τό...«Μου-
σειό Προλήψεων».

Μην άπορείτε. “Έτσι βάφτισα
τό σπιτάκι της καλής γειτόνισσάς
μου Κυρά Μαργιάς. Άξιοπερί-
εργο άντρο σι’ αλήθεια, “Ένα
πέταλλο κρεμασμένο στην πόρτα
«για τ’ γλουσουφαγιά», όπως
μου έξηγει η άγχιθή γρηούλα,
ένα άγκάθι με καρφι «για τό
μάτ τ’ ούχτροδ», κάτι φτερό,
κουρέλια κι’ άλλα... έργα Τέ-
χνης, τρσβοίν την προσοχή του
έπισκέπτη. Πάω και της κάνω
πσρέα ταχτικά γιατί ναι ξεχω-
ριστή συμπάθειά μου. Μόλις με
δη βγάξει τό «Μωαϊκό νόμο» της
και με κατηχει με καλωσύνη :
—«Πρόσιει μουρόμ, σά δής καμ-
ιά αύρ γάτα μπρουτάσ’ να
πς άπ’ άλλοδ γιατί νι κακό».

Κατάπληκτη την άκουσα μιάν
άλλη φορά να μου λέη :—«Του
βράδ’ τ’ Άγιου Κουσαντίν’ να

ΠΑΛΙ ΒΡΕΧΕΙ

“Άρρωστη μνήμη, κουρασμένη
πίσ’ άπ’ τό τζάμι άναπολεί.
“Έξω ή βροχή μελαγχολεί
λησμονημένη...

Κι’ είναι στα χείλη άπλωμένη
τόσον άνέκφραστη σιωπή
κι’ είν’ ή ματιά τόσο θαμπή
σάν πεθαμένη...

“Έξω ή βροχοφλα ή κουρασμένη
ποιός ξέρει τι ν’ άναπολή,
ένω ή καρδιά μελαγχολεί
λησμονημένη...

ΠΑΝΑΓΗΣ ΛΕΣΒΙΩΤΗΣ

ΣΑΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Θυμάμαι εκείά τ’ άξέχαστα τα ό-
[νιγερένια βράδια,
που ή καρδιά μας γιόμ ζε μ’ άνεί-
[ποτες χαρές,
κι’ ή νύχτα μάς κουφτόλουζε με
[μυρωμένα χάρδια
σάν περπατάγαμε μαζί, σκυφτά
[τόσες φορές..

Κι’ ή αύρα, όντας κυμάτιζε καλέ
[μου τά μαλλιά,
και στών ματιών σου τό γυαλό ή
[πούλια βουτηγμένη
δροσόλουζε τ’ άσήμια της, δέν έ-
[βγαζες μυλιά,
κι’ οι ύσχοι μας άκλούθαγαν ξο-
[πίσω άχνογραμμένοι...

Κι’ όντας μου μίλας σγανά για
[χώρες, για παλάτια,
γι’ άκρογαλιές π’ άνθίζανε γλυκά
[μς στη καρδιά μου,
θαρρούσα, πώς άπ’ τ’ ούρανού τό
[γαλαξενια πλάτεια
ροδόφυλλα μαδιότανε, και πεύταν
[στη ποδιά μου.

Μά τώρα, πούφυγες καλέ, σε τόπο
[άλαργινό,
κι’ ή μοναξιά μου σάν κισός μνύ
[κλεί τό παραθύρι,
με την έρμιά συντροφισσα κι’ ά-
[κάλεστη, θηνώ
δυό άνθάκια άχνοβελούδινα, νεχρά
[μς στο ποτηρι ! ! . .

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΙΟΥ

κλείς καλά τα παντζούρια τς,
κάμαρας, για να μη μπή ή πού-
λια κι οι κόψ». Μη χειρότερα.

Την άφουσα να ζή με τον κό-
σμο της. Είναι άνώφελο να προ-
σπαθήσης ν’ αλλάξης ένα αγαθό
γεροντικό κεφάλι. “Η θά σταυρο-
κοπηθ ή με φόβο μπροστά στις ι-
δέες σου, που δέν τις νοιώθη, ή
θά νομίση πως άκούει μιá άλλη
γλώσσα εκτός άπ’ την έλληνική.

Τι να κάνει ή κακομοίρα. Στόν
καιρό της ούτε μορφώθηκε, ούτε
βγήκε έξω άπ’ τό σπίτι. “Η πε-
ριορισμένη νοοτροπία της έποχής
της την ήθελε σκλάβα, ξένη προς
κάθε πρόοδο. “Ό,τι της λέγανε
ήταν νόμος, έν είχε δεύτερη
κουβέντα. Εύ υχώς σήμερα, τα
πραγματα αλλάξαν. “Η γυναίκα
βγήκε στη βιοπάλη. Οι συνθήκες
της ζωής την κανανε ν’ άποχτή-
ση δική της γνώμη, άνεξαρτησία
στη σκέψη και πρωτοβουλία.

“Η σημερινή νέα, κι’ αύριανή
μητέρα, άς μη πνίγεται μέσ’ στις
άνότητες προλήψεις. “Έχει την ά-
νεση και τό θάρρος που δίνει ή
μάθηση στο πνεύμα. “Άς καλλι-
εργήσει τη ψυχή του παιδιού της
για να γίνη ένας ΑΝΘΡΩΠΟΣ.
“Άς του δώση γερές βάσεις για
ν’ άντικρούση τη γυμνή πραγμα-
τικότητα της ζωής, που δέν είναι
καμιά Φρόνη να χαμπώση με
τη μορφή της. “Έτσι θα βλέπη
άφοβα τον κίνδυνο, όταν μάλι-
στα αυτός είναι μιá.. άκακη
μαύρη γάτα, και δέ θα τό στρίβη.

ΝΙΟΒΗ

Η ΛΟΑΝΑΤΗ ΨΑΠΦΑ

Ένας ώραιος χαρακτηρισμός της Αιολικής Ψυχής
από τον καθηγητήν του Πανεπιστημίου Πατέρμου κ. BRUNO LAVAGNINI

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΙΤΑΛΙΚΑ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΗ κ. ΑΡΙΣΤ. ΔΕΛΗ

Ο χαρακτηρισμός του κ. Λαβανίνι για την Σαπφώ είναι παλιός από το βιβλίο του «Nuova antologia della lirica greca da Callino a Bacchilide», και άποτελεί άσφαλώς την τελευταία καλλιτεροη σελίδα που γράφηκε για την Λεσβία ποιήτρια. Ο κ. Λαβανίνι έχει γράψει, εκτός πολλών άλλων, μελέτη για τὸ Ἑλληνικο μυθιστόρημα και έχει κάνει μεγάλη κριτική έκδοση τῶν αρχαίων Ἑλλήνων ποιητῶν. Μετέφρασε επίσης Ἰταλικά ποιήματα του Λάμπρου Πορφύρα. Τὸ 1937 ἐπισκεφθηκε τὴ Λέσβο και γνωρίσθηκε με ἀρκετούς διανοουμένους μας. Ἡ λυρική ἀνθολογία του στάληθηκε στὸν Γυμνασιάρχη μας ἀπὸ τὸν ποιητὴ με τὴν ἑλληνική ὑφιέρωση: «Τῷ σοφῷ φίλῳ Ἄρ. Δελῆ γυμνασιαρχοῦντι Μυτιληναίῳς. Bruno Lavagnini».

Α. Γ.

Ἡ ζωὴ τῆς Σαπφῶς ἦταν πλούσια ὄχι τόσο ἀπὸ ἐξωτερικά γεγονότα, ὅσο ἀπὸ ἐσωτερικά αἰσθήματα. Ἄν και θὰ εἶχε, βέβαια, ἀναμιχθῆ στους πολιτικούς ἀγῶνες τὴν πατρίδας τῆς, κανένας λόγος μίσους δὲν βγήκε ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς. Ἡ ἴδια μας τὸ λέγει:

... ἀλλὰ τις οὐκ ἔμμι παλιγκότων ὄργαν, ἀλλ' ἀβάκην τὰν φρέν' ἔχω...

Δὲν εἶμαι ἀπ' τις μνησικακες γυναῖκες, πὺ κρατοῦν τὸ θυμὸ τους, ἀλλ' ἔχω ἀκακή τὴν ψυχή.

Ὁλόκληρη ἦταν κλεισμένη μέσα στ' ὄνειρό τῆς, πὺ εἶναι ἡ ζωὴ ἡ δικὴ τῆς, ὄλοκληρη ἦταν ἀφοσιωμένη στὴν λατρεία τοῦ τραγουδιοῦ και τῆς ὁμορφιάς, και φαίνεται ὅτι τίποτε ἄλλο δὲν βλέπει ἔξω ἀπ' τὸ μικρὸ τῆς ἐσωτερικὸ κόσμο. Ἐφ' ὅσον τὰ πὺ ἐλεύθερα ἦθη τῶν Αἰολέων ἐπέτρεπαν στίς γυναῖκες τῆς Λέσβου, ἡ Σαπφώ ἔζησε κόνοντας τὸ σπῆτι τῆς κέντρο λατρείας τῆς Ἀφροδίτης, τῶν Μουσῶν και τῶν Χαρίτων. Τὰ κορίτσια τῶν καλλιτερων οἰκογενειῶν τῆς Λέσβου και τὰ πὺ ὁμορφα τοῦ νησιοῦ και τῆς ἀπέναντι Ἀσίας ἤρχοντο νὰ μνηθοῦν ἀπὸ αὐτὴν στὴν ποιήση και στὴν μουσική και ζοῦσε σ' αὐτὴ τὴν συντροφιά τῶν κοριτσιῶν. Στὴν ἀγάπη για τίς μαθήτριάς τῆς κυριαρχεῖ ἔ-

νας τόσο μεγάλος ἐνθουσιασμός και βρίσκονται τόνοι τόσο θερμοί και τόσο παθητικοί, ὡστε ἡ Λεσβία ποιήτρια παραμένει ἕνα ψυχολογικὸ αἶνιγμα, για μᾶς, πὺ τόσο μακριὰ εἴμαστε ἀπὸ τὸν κόσμο τῆς. Ἡ Ἀτθίς, ἡ Γύρινα, ἡ Ἀνακτορα, ἡ Γογγύλη, φιληνάδες ἡ μαθήτριάς τῆς, γεμίζουν πολλοὺς στίχους δικούς τῆς και δὲν λείπουν ὑπαινιγοί για τὴν Γοργῶ και τὴν Ἀνδρομέδα, οἱ ὁποῖες διηύθυναν σχολές με τὸν ἴδιο σκοπὸ και τῆς ἔπαιρναν τὴ μία ἢ τὴν ἄλλη μαθήτριάς τῆς.

Αὐτὸς ὁ ἐνθουσιασμός, για τὰ κορίτσια τοῦ σχολειοῦ τῆς, ἀποκαλύπτει ὅτι ἡ πὺ ξεχωριστὴ ιδιότητα τῆς ποι-

Ο ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΗΣ

κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

Μέσα στὴ σημερινὴ ὕλη και ἠθική κατὰπτωση, βρέθησαν νεοί, νὰ ἐκδώσουν με στοργικὴ καθοδήγησι τὰ «Λεσβιακά Γράμματα». Ὅλες οἱ σελίδες τῶ 1ου τεύχους μυρίζουν ἀνθρωπιά, ἀπ' τὴν πὺ ἀγνή και ἀδολὴ ἀνθρωπιά. Κι' ὅταν σκέπτομαι πὺς αὐτὴ πηγάζει ἀπ' τὴ νέα γενεά, ἕνα φοβερὸ βρος πὺ μὺ βαρύνει πότε πότε το στήθος αἰσθάνομαι νὰ φεύγη ἀπὸ πάνω μου και μὺ μεγάλη παρηγοριά μὺ βίλαμώνει τὴν καρδιά: Ὅταν τὰ παιδιὰ μας, ἡ νέα γενεά, τὸ μέλλον μας, ἔχουν τὴσ ἀνθρωπιά μέσα τους, ὅλα τ' ἄλλα εἶναι δευτερεύοντα. Ὅλα θὰ εἶναι περιστατικά, ὅλα θὰ διορθοῦν. Τὰχ' αὐριον ἔσσειτ' ἄμεινον.

ἦτριας εἶναι ἡ ἀκατανίκητη δύναμη τοῦ αἰσθήματος, πὺ πηγάζει ἀπὸ μὺ ἔξαιρετική εὐαισθησία και ἐντελὸς μοντέρνα μποροῦμε νὰ ποῦμε. Εὐαισθησία πὺ ἐκδηλώνεται στὴν ἰκανότητα νὰ ἀκούη τίς ἄπειρες φωνές τῆς φύσης και ἐξωτερικεύεται με τότες χαριτωμένες εἰκόνες και με μὺ μελωδικὴ ἀρμονία, πὺ δὲν συναντᾶται σὲ κανέναν ἄλλον ποιητὴ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων.

Ὁ κόσμος μέσα στὸν ὁποῖο ζῆ ἡ Σαπφώ, εἶναι πὺ περιορισμένος και πὺ κλειστός. Ἡ Σαπφώ εἶναι ἡ πρώτη ρωμαντικὴ ποιήτρια πὺ παρουσιάζεται στὴν παγκόσμια λογοτεχνία. Ἡ μοναδικὴ πραγματικότητα εἶναι γι' αὐτὴν τὸ πάθος τὸ δικὸ τῆς. Ὁλος ὁ κόσμος εἶναι κλεισμένος γι' αὐτὴν μέσ' στὴν μικρὴ καρδιά τῆς γυναίκας. Ὁ ὀρίζοντας, πὺ ἔχει μπροστὰ στὰ μάτια τῆς κλείνει στὰ στενὰ ὄρια τῆς καθημερινῆς πραγματικότητας, στὰ καθημερινὰ γεγονότα στὰ ὁποῖα ἡ εὐαισθησία τῆς ποιήτριας προδίδει ἕνα πλοῦτο αἰσθηματικὸ. Τόσο πὺ ἦταν ἐπηρεασμένη ἀπὸ τὸ στιγμιαῖο γεγονός, ὡστε τὸ ζοῦσε ἐξ ὀλοκλήρου με τὸν πὺ μεγάλο ἐνθουσιασμό και με τὴν ὀλοκληρωτικὴ ἐγκατάλειψη τοῦ ἑαυτοῦ τῆς. Σὲ μὺ δεδομένη στιγμή ἡ ποιήτρια ζῆ και ἀποδίδει με τὴν πὺ μεγάλη δροσερότητα και σαφήνεια ἡ τὴν λεπτὴ χάρη τῆς Ἀτθίδος ἡ τὴν δροσιά τῆς σεληνοφώτιστης νύχτας ἡ τὸ ἄρμα τῆς Ἀφροδίτης πὺ πετοῦσε στὸν ἀέρα ὀηγούμενο ἀπὸ γρήγορα στρουθία ἡ τίς ἀνθισμένες δροσερές ὄχθες τοῦ Ἀχέροντα ἡ τὸ νερὸ πὺ θορυβεῖ ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς μηλιάς. Ἡ Σαπφώ δὲν γνωρίζει παρεκβάσεις και παρεκβολές. Ἡ σκέψη δὲν παίζει κανένα ρόλο, ὅπως ἀργότερα θὰ συμβῆ με τοὺς Ἀλεξανδρινούς

Ἐκ τοῦ χρονολογίου τοῦ κ. Π. Παλαιολόγου, δημοσιευμένο τελευταία στὸ «Ἐλεύθερο Βῆμα» :

«Οἱ ὄριμοι καὶ οἱ γέροι ἐπιμένουν στὴν παλιὰ παράδοση τῆς μεμφιμοιρίας, τῶν ἀμφιβολῶν καὶ τοῦ διασχυρισμοῦ τῶν νέων ἀνθρώπων. Ἄπιστοι, δύσπιστοι, κακόπιστοι, μωρόπιστοι, ἔχουν πρόχειρες τὶς κατηγορίες ἐναντίον τῆς νέας γενεᾶς, τῆς πρὸ ζωντανῆς, τῆς πρὸ ψυχομένης, τῆς πρὸ ἀγνῆς στὴν οὐσία ἀπὸ τὶς προηγούμενες γενεές πού γνώρισεν ὁ τόπος».

καὶ τὸ τί αἰσθάνεται τὸ ἐκφράζει ἀπ' εὐθείας μὲ ἓνα τρόπο, πού δὲν ἔχει τὸν ὁμοίό του. Ἡ ποίησή της εἶναι ἡ ἴδια ἡ φωνὴ τῶν αἰσθήσεων, ἀφελῆς, ἄμεση, πηγαία, χωρὶς ἡ σκέψη νὰ τὴν βασανίζῃ ἢ νὰ τὴν ἐνοχλῇ. Αὐτὴ δὲν κάνει συλλογισμούς, ἀλλὰ αἰσθάνεται. Ἡ πείρα τῆς ζωῆς δὲν τὴν κάνει ποτὲ νὰ ἐκφράζεται μὲ γνωμικά, ὅπως οἱ περισσότεροὶ ἀπ' τοὺς Ἕλληνας ποιητές. Τὸ πνεῦμα τῆς ξέρει τὴν ὀρισμένη περίπτωσι, τὴν ἰδιαίτην. Σ' αὐτὴ ἀπορροφᾶται, ἐξαντλεῖται, ἐκμηδενίζεται, σὰν νὰ μὴν θυμᾶται τίποτα, σὰν νὰ μὴν ἔχη συνείδηση. Τόσο πολὺ κυριεύεται ἀπ' τὸ ἀντικείμενο τῆς ἔμπνευσής της.

Ὁ μεγάλος κόσμος τῆς θρησκείας καὶ τοῦ μύθου, πού τόσο βαθειὰ ρίζες ἔχει μέσα στὴν ποίησιν καὶ στὴν πνευματικὴ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων, δὲν ἐνδιαφέρει τὴ Σαπφώ, ἐκτὸς ἂν ἔχη νὰ ἐκφράσῃ κάτι τὸ ἀνθρώπινο, κάτι πού αἰσθάνεται κοντὰ της, κάτι πού χρωματίζεται μὲ τὸ πάθος καὶ μὲ τὴ ζωὴ της. Δὲν ἀντιλαμβάνεται τὸ ἠρωϊκὸ παρελθὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, δὲν αἰσθάνεται τὴ βαθειὰ δύναμιν τοῦ μύθου. Γιὰ τὸ παρελθὸν δὲν ἔχει λόγους, τὸ ἐπαναλαμβάνει μηχανικὰ χωρὶς νὰ τὸ μεταμορφώσῃ καὶ νὰ τὸ ζῆ. Αὐτὴν ἐνδιαφέρει μόνον τὸ παρὸν, τὸ δικό της παρὸν, τὸ παρὸν πού ζῆ μέρα μὲ τὴν μέρα, ἡ αἴσθησις τῆς στιγμῆς, στὴν ὁποία ἡ δική της

Στὶς 8 Ἰανουαρίου αὐτοκτόνησεν στὴν Ἀθήνα ὁ ποιητὴς Ναπολέων Λαπαθιώτης σὲ ἡλικία 51 χρονῶν. Κατὰ τὶς πληροφορίες τῆς ἀστυνομίας ὁ ποιητὴς βρισκόταν τελευταία σὲ ἐλεεινὴ οἰκονομικὴ θέση. Σὲ ἓνα γράμμα πού ἄφησε, γράφει ὅτι δὲν μπορούσε πιά νὰ ὑποφέρει ἐξευτελισμούς καὶ ταπεινώσεις.

* * *

Ἡ Ἀθηναϊκὴ «Πρωτὰ» τῆς 18ης Ἰανουαρίου ἐδημοσίευσεν μὲ τὸν τίτλον «Ἐνας θάνατος κ' ἓνα χρέος» ἄρθρον τοῦ κ. Γιώργου Καραπάνου, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ τραγικοῦ τέλους τοῦ ποιητῆ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον παραθέτουμε μερικὰς περικοπὰς :

Πιστεύω πὼς δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ μεγαλύτερον δεῖγμα κατάρπτωσης γιὰ ἓνα ἀνθρώπινον σύνολον καὶ μεγαλύτερη ντροπὴ γιὰ κείνους πού τὸ ἀποτελοῦν ἀπ' τὸν ἐθελημένο κατατρογμὸ ἢ τὴν ξεδιάντροπὴ ἀδιαφορία—τὸ ἴδιον κάνει—γιὰ τοὺς πνευματικῶν τοῦ ἡγέτες καὶ ἐργάτες. Κι' ἀντίθετα, τίποτα δὲν ἀποδεικνύει καὶ δὲν ἀντιπροσωπεύει καλύτερα τὸν πολιτισμὸν τοῦ καὶ τὴν προκοπὴν του, ὅσο τὸ ἐνδιαφέρον του, ἡ στοργὴ του κ' ἡ πρόνοιός του, γιὰ κείνους πού ἐνσαρκώνουν

προσωπικότητα ἀπορροφᾶται καὶ ἐκμηδενίζεται. Οἱ κύριες ἰδιότητες τῆς γυναικείας ἰδιοσυγκρασίας, τοῦ αἰώνιου θηλυκοῦ («ewig Weibliche») ἐκφράσθησαν ἀπὸ αὐτὴν μὲ τόση πλησμονὴ καὶ μὲ τέτοια εἰλικρίνεια, πού πουθενὰ δὲν ξεναβρίσκουμε πιά. Παραμένει γιὰ τοὺς αἰῶνες ἡ πρὸ εἰλικρινῆς, ἡ πρὸ τέλει ἐρμηνεύτρια τῆς γυναικείας ψυχῆς, ἡ φωνὴ τῆς γυναικῆς μέσα στὸν μεγάλο χορὸν τῆς λυρικῆς παγκόσμιας ποίησης, τῆς ποίησης ὅλων τῶν χρόνων καὶ ὅλων τῶν χωρῶν. Ἀπὸ τὸ σκοτάδι τοῦ Ἄδη ἡ ποιήτρια ὑψώνει ἀκόμη τὸ πονεμένο της πρόσωπον πρὸς τὸ φῶς τῶν αἰώνων τοῦ μέλλοντος. Τὰ θεῖα τῆς μάτια σπινθηροβολοῦν μέσα στὴν σκιά. Ὁ πόνος τῆς ζῆ στὴν αἰωνιότητα. Στὸν νεώτερον κόσμον πού γεννήθηκε ἀπὸ τὸν ρωμαντισμὸν ἔχει ἀδελφὸς τὴν Marcelline Desbordes Valmore καὶ τὴν κόμισσα de Noailles,

καὶ πραγματοποιοῦν τὴν πνευματικὴν του βίωσιν καὶ παράδοση. Καὶ πρέπει νὰ τὸ πούμε ἀμέσως καὶ καθαρὰ πὼς ἀπ' αὐτὴν τὴν ἀποψη βρισκόμαστε σ' ἓνα ἐπίπεδον ἀξιοθρηνητοῦ κ' ἀχαρακτήριστο, πού ντροπιάζει καὶ στιγματίζει κ' ἀπαρνιέται κάθε ἔχνος πνευματικῆς παράδοσης, κάθε ἰκμάδα πνευματικῆς ἀξιοπρέπειας, κάθε ἔννοια ἀλληλεγγύης καὶ ἀνθρωπισμοῦ.

Ὁ Λαπαθιώτης αὐτοκτόνησεν ἀπὸ «ἐνδεια», ἀπὸ ἀνέχεια, ἀπὸ πείνα. Ζῶντας ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους στοὺς ὁποίους ἐπὶ χρόνια πρόσφερε τὸ αἷμα καὶ τὴ σάρκα τῆς πνευματικῆς του καρποφορίας, πύλησεν τὰ πάντα γιὰ ν' ἀντιμετωπίσῃ τὶς ἀνάγκας καὶ τὶς συνήθεις πού δημιούργησεν ὁ πόλεμος.

Κατάντησεν αὐτὸς, πού ἀνῆκε στὴν τάξιν πού ἀντιπροσώπευε καὶ θ' ἀντιπροσωπεύη πάντα τὴν ἀληθινὴν ἀριστοκρατίαν κάθε τόπου, στὴν τάξιν δηλαδὴ τοῦ πνευματικοῦ ἐργάτη, νὰ δέχεται στὸ σπῆτι του κάθε λογῆς ἀνθρωπάριον, μαυραγορίτη ἢ πρόσφατον ντιλεντάντε τῆς τέχνης καὶ νὰ συζητᾷ μαζί του γιὰ τὴν τιμὴν πού θὰ τοῦ πούλαγε τὰ πνευματικὰ του ἀδέσφια, τοὺς συντρόφους τῶν νυκτεριῶν του καὶ τῶν ὀραματισμῶν του, τὰ βιβλία του. Κι' ὅταν κ' αὐτὰ τὰ πούλησε κ' ὅταν τὸ πενιχρόν του ἀντίτιμον ἀπορροφήθηκε ἀπ' τὸν ἀπύθμενον κουρβανᾶ τοῦ μαυραγοριτισμοῦ καὶ τῆς ἀνθρωποφαγίας τῶν ἡμερῶν μας, κ' ἔφτασε ὁ ποιητὴς στὸ ἔσχατον σκαλὶ τῆς ἐνδείας, στὴν πείναν, γεμᾶτος ἀπὸ ἀηδία, ἀπὸ ἀπελπισία κ' ἀγανάχτησιν γιὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ πράγματα τοῦ καιροῦ μας, ἀποφάσισεν νὰ τελειώσῃ μόνος του τὸ ἀβάσταχτον μαρτύριον τῆς ζωῆς του κ' αὐτοκτόνησεν. Αὐτὸ μὲ δυὸ λόγια τὸ τέλος τοῦ ποιητῆ Ναπολέοντα Λαπαθιώτη. Τέλος πού γιὰ καιρὸν θὰ μείνῃ στίγμα γιὰ τὸν πολιτισμὸν τοῦ τόπου οὗτο.

Ὅσοι μπόρεσαν, ὅσοι τόλμησαν νὰ πλουτίσουν τὴν ἐ-

Διαβάζοντας το πρώτο τεύχος του νέου περιοδικού «Λεσβιακά Γράμματα», του οποίου την έκδοση χαιρετίζουμε με μεγάλη χαρά και ένθουςιασμό, αὐθόρμητα ἦλθε σὸ νοῦ μου ἓνα χαριτωμένο παλαιὸ ἀνέκδοτο, σχετικὸ μὲ τὸν περιφημο ρωμαῖο ποιητὴ Βιργίλιο. Κάποτε δηλ. ὁ Βιργίλιος ἔγραψεν ἀνωνύμως στοὺς τοῖχους τῶν ἀνακτόρων δύο στίχους, πού ἄρρασαν πολὺ στὸν αὐτοκράτορα Αὐγουστον, ὁ ὁποῖος ἐζήτησε νὰ μάθῃ ποιὸς τοὺς ἔγραψε. Ἐνας ἀσημὸς σύγχρονος ποιητῆς, ὁ Βάθυλλος, ἀφῆκε νὰ ἐννοηθῇ, ὅτι αὐτὸς ἦταν ὁ συγγραφεὺς τῶν δύο περιφημῶν στίχων, καὶ ἔτσι τιμῆθηκε πολὺ ἀπ' τὸν αὐτοκράτορα, πού, ὡς γνωστὸν, ἐκτιμοῦσε πάρα πολὺ τοὺς ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων. Τότε ὁ Βιργίλιος, γιὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὸν Βάθυλλον, ξαναγράφει μιὰν ἄλλη ἡμέρα ἀνωνύμως πάλι τοὺς

ποχὴ πού τὸ κορμὶ τοῦ ἔθνικου μας συνόλου γονάτιζε καὶ βογγοῦσε, ἀντιπροσωπεύουν τὸ πνευματικὸ καὶ κοινωνικὸ ὑπόστρωμα τῆς φυλῆς. Εἶναι οἱ τυμβωρύχοι καὶ οἱ νεκροθάφτες τῆς ἀνθρώπινης καὶ ἔθνικῆς μας ἀξιοπρέπειας. Ποτὲ δὲ θάμαστε περηφάνοι γι' αὐτοὺς. Ποτὲ δὲν θὰ τοὺς ἀναγνωρίσουμε τὸ δικαίωμα καὶ δὲν θὰ τοὺς δώσουμε τὴ δυνατότητα ν' ἀντιπροσωπεύσουν τὴ φυλετικὴ μας δύναμη καὶ ἀκμὴ. Γι' αὐτὸ κ' ὅσους σὰν τὸ Λαπαθιώτη, ἀρνήθησαν ἢ δὲν μπόρεσαν νὰ νικήσουν τὶς σημερινὲς δυσκολίες τῆς ζωῆς μ' ἓναν «ὀποιοδήποτε τρόπο», τοὺς ἀγαποῦμε καὶ τοὺς θαναμάζουμε καὶ τοὺς τιμοῦμε. Γι' αὐτοὺς θάμαστε περηφάνοι μιὰ μέρα. Γι' αὐτοὺς κάποτε ἡ ἱστορία θὰ γράψῃ πὼς ἔπασαν στὸ στίβο «τῶν ἀνδρείων καὶ τῶν ἀγαθῶν» ὅπου πεθαίνουν ὅσοι ἀρνοιοῦνται νὰ πολεμήσουν γιὰ τὴν ἀτιμία καὶ τὴν κατασχύνῃ.

Ἡ πνευματικὴ μας τάξις ὀλάκρῃ σχεδὸν, ἀντιμετωπίζει τὶς συνθῆκες πού ἀντιμετώπισε ὁ πρόσφατος νεκρὸς μας. Ἄν δὲν ληφθοῦν ἀμέσως τ' ἀπαραίτητα μέτρα γιὰ τὴν ἐπιβίωση ἐκείνων πού ἀντιπροσωπεύουν τὴν ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ἔθνους καὶ τῆς φυλῆς, θὰ πῆ πὼς ὁ τόπος αὐτὸς ἀποφασίζει ψύχραιμα καὶ πορασκευάζει συστηματικὰ τὴν πνευματικὴ του ἀυτοκτονία.

ἴδιους στίχους προσθέτοντας καὶ τρίτον στίχον: «hos ego versiculos feci, tulit alter honores.» (ἐγὼ ἔγραψα αὐτοὺς τοὺς δύο στίχους, ἀλλ' ἄλλος πήρε τὴν τιμὴν). Καὶ συνεχίζοντας προσθέτει τέσσαρες ἄλλους στίχους ἡμιτελεῖς, τῶν ὁποίων τὴν ἀρχὴ ἀποτελοῦσαν αἱ λέξεις sic vos non vobis....

Προκαλοῦσε δηλ. ἔτσι τὸ Βάθυλλο νὰ συμπληρώσῃ, ἂν μπορούσε, τοὺς ἡμιτελεῖς στίχους. Ὁ Αὐγουστος, πού τοῦ ἄρρασαν τέτοια πνευματικὰ πειράγματα, προσκάλεσε τὸ Βάθυλλο καὶ ἀπήτησε νὰ συμπληρώσῃ τοὺς στίχους, ἂν πράγματι αὐτὸς τοὺς εἶχε γράψῃ.

Κόκκαλο ὁ Βάθυλλος! Ἐτσι ὁ Βιργίλιος ἐγελιοτοίτησε τὸ Βάθυλλο μπροστὰ στὸν αὐτοκράτορα καὶ συνεπλήρωσε τοὺς στίχους του:

«Sic vos non vobis nilificatis,
(aves,
sic vos non vobis vellera fertis,
(oves,
sic vos non vobis mellificatis,
(apes,
sic vos non vobis fertis aratra,
(boves.)»

Δηλαδή: «Ἐτσι καὶ σεῖς ὄχι γιὰ τὸν ἑαυτὸ σας κτίζετε τὶς φωλιές σας, πουλιὰ, ἔτσι καὶ σεῖς ὄχι γιὰ τὸν ἑαυτὸ σας παράγετε τὸ γαλλί, πρόβατα, ἔτσι καὶ σεῖς ὄχι γιὰ τὸν ἑαυτὸ σας κάνετε τὸ μέλι, μέλισσες, ἔτσι καὶ σεῖς ὄχι γιὰ τὸν ἑαυτὸ σας τραβάτε τὸ ἄροτρο, βόδια!»

Πολὺ σοφά, μὲ τὸν ἰδικὸ του τρόπο, ὁ ποιητῆς μᾶς διδάσκει μιὰ μεγάλη ἀλήθεια: ὅτι ὁ καθένας ἐργάζεται, καὶ πρέπει νὰ ἐργάζεται, ὄχι γιὰ τὸν ἑαυτὸ του, ἀλλὰ κυρίως γιὰ τοὺς ἄλλους. Ἡ μιὰ γενεὰ γιὰ τὴν ἐπόμενη γενεὰ. Ἄν οἱ περασμένους γενεὲς δούλεψαν δημιουργικὰ καὶ προσθετικά, ἡ μιὰ ὕστερα ἀπὸ τὴν ἄλλη, νὰ δημιουργήσουν ὅ,τι ἔχει δημιουργηθῆ ἔως σήμερα στὴν ἐπιστήμη, στὴν τέχνη, στὴ βιομηχανία, στὸν πολιτισμὸ ἐν γένει, εἶναι ἡ σειρὰ σας τώρα, παιδιά νὰ δουλέψετε καὶ σεῖς.

Οἱ φιλότιμοι νέοι, πού πήραν τὴν πρωτοβουλία νὰ ἰδρῦθουν τὸ κομμὸ αὐτὸ περιοδικό, καὶ ὅσοι ἄλλοι θὰ τοὺς ἀκολουθήσουν, ἀνοίγουν ἓνα δρόμο, δίνουν μιὰ κατεύθυνση καλῆ στὶς ψυχικὲς δραμῆς, πού βράζουν στὰ νεανικά σας στήθη καὶ εἶναι ἀνάγκη κάπου νὰ ξεχυθοῦν.

Δὲν εἶναι μόνον αὐτὴ. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλες τέτοιες καλὲς καὶ ωφέλιμες κατευθύνσεις: ἡ μουσικὴ, ἡ ζωγραφικὴ, ἡ καλλιτεχνία ἐν γένει, ὁ ἀθλητισμὸς καὶ πῶς πέρα ἢ ἐπιστήμη.

Πρέπει, παιδιά, νὰ δουλεύετε. Ἡ δουλειά, ὅ,τι δουλειά καὶ νὰ εἶναι, φθάνει νὰ εὐδοξοῦται μέσα στὰ ὄρια τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς τιμιότητος, κίνει τὸν ἀνθρώπο νὰ εἶναι ἀνθρώπος σωστός, χρήσιμος στὸν ἑαυτὸ του καὶ τὸ σύνολον. Τὸ σχολεῖο, τὰ βιβλία καὶ αἱ κατευθύνσεις, πού σὰς ὑποδεικνύει

Γιὰ νὰ γνωρίσῃ καὶ ἡ καινούρια γενεὰ καλλίτερα τὸν ποιητὴ κ. Ε. Ἀθανασιάδη, παραθέτουμε ἓνα χρονολογικὸ πίνακα τῶν θεατρικῶν του ἔργων:

«Προίκες καὶ ἔρωτες»: Μονόπρακτο κωμωδία σὲ στίχους. Διδάχθηκε ἀπὸ τὸν θίασο Κόκκου Χριστοφορίδῃ, μὲ σκηνοθέτη τὸν Δ. Ν. Βερναρδάκη, στὴν Μυτιλήνη τὸν Μάρτιο τοῦ 1901.

«Ἐρωτος μῦθος»: Τρίπρακτο δραματικὸ ἔργο. Διδάχθηκε ἀπὸ τὸν ἴδιο θίασο στὴν Μυτιλήνη τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1901.

«Ἀνδρέας Ρώσσης»: Τρίπρακτο δράμα. Διδάχθηκε στὴν Σμύρνη καὶ στὴν Κωνσταντινούπολη ἀπὸ τὸν θίασο Βερώνη τὸ 1904 καὶ στὴ Μυτιλήνη ἀπὸ τὸν θίασο Εὐτυχίου Μπονασέρα τὸ 1905.

«La jeune Turquie»: Τετράπρακτο δραματικὸ ἔργο. Διδάχθηκε στὸ Παρίσι ἀπὸ τὸ Théâtre des Arts στὶς 31 Μαΐου 1910 καὶ ἀπὸ τὸ Δημοτικὸ θέατρο τοῦ Ἀγίου Διονυσίου τὸν Ἰούλιο τοῦ 1910.

«Periandre»: Τραγωδία σὲ 4 πράξεις. Διδάχθηκε στὸ Παρίσι ἀπὸ τὴν σκηνὴ τοῦ Ἐθνικοῦ θεάτρου «Odeon» στὶς 17 Ἰουνίου 1914.

«Retour du Calvaire»: Μακρὸ μονόπρακτο ἔργο. Ἐγινε δεκτὸ ἀπὸ τὴν Comedie Francaise τὸν Μάιο τοῦ 1918.

«Βέρα Ὀνιάλεσκα»: Τετράπρακτο δράμα. Διδάχθηκε στὴ Σάμο τὸ 1927.

«Παραδείσια πτηνά»: Φάρσα σὲ 3 πράξεις.

καὶ σὰς προετοιμάζει τὸ σχολεῖο, εἶναι ἡ πρώτη δουλειά, πού σὰς παρορσιάζεται.

Μὴ νομίζετε, ὅτι εἶναι ἀνδρισμὸς τὸ τσιγαράκι, τὸ τάρβι καὶ ἡ τράπουλα. Φύγετε μακριὰ ἀπὸ τὰ καφενεῖα. Προσέξτε τὴ φύσιν, τὴν ἐξοχὴ καὶ ἀγαπήστε τὴν. Θὰ σὶς ἀγαπήσῃ καὶ αὐτὴ καὶ θὰ σὰς ἀνιαιμείψῃ. Ἀγαπήστε τὴν τέχνη, τὴ καλλιτεχνία: θὰ σὰς ἱκανοποιήσῃ ὅσο δὲν φαντάζεσθε. Πάρτε μιὰ καλὴ κατεύθυνση. Ἀποφύγετε τὴ μολυσμένη ἀτμόσφαιρα. Ἀποφύγετε τὰ καφενεῖα. Στὰ πολιτισμένα κράτη καφενεῖα δὲν ὑπάρχουν. Ὄταν λειψοῦν καὶ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα τὰ καφενεῖα καὶ οἱ καφενόβιοι, τότε θὰ μπορούμε ἴσως καὶ ἡμεῖς νὰ λεγόμεθα πραγματικὰ πολιτισμένοι.

Ἀγαπάτε τὰ γράμματα, τὰ βιβλία. Διαβάσετε, διαβάσετε ὅσο μπορείτε, πλουτίζετε τὶς γνώσεις σας. Τὸ περιοδικὸ σας εἶναι μιὰ καλὴ καὶ εὐόωνη ἀρχὴ, μιὰ καλὴ ἀπασχόλησις. Συσπαιρωθήτε γύρω του. Δουλέψετε γύρω σ' αὐτό. Μὴ σταταλάτε τὸν πολῦτιμο χρόνον σὲ ἀνόητες καὶ ἐπιπόλαιες ἐπιδείξεις. Ὅπως ἄλλοι δούλεψαν γιὰ σὰς, δολέψετε καὶ σεῖς, μὲ τὴν σειρὰ σας τώρα, γιὰ τοὺς ἄλλους.

Σκοτώθηκε. Αυτό ήταν το τυχερό του· να πεθάνη πολεμώντας. "Όλοι τώμαθαν, πώς ο Κωνσταντής σκοτώθηκε στον πόλεμο. Μόνο η φτωχή μητέρα του δεν ήξερε τίποτα. Σάν να προαισθανόταν όμως ή άμοιρη την συμφορά που την βρήκε, ρωτούσε και ξαναρωτούσε τον άντρα της.— «Δέ μου λές, Στρατή, ποιός είχε γράμμα τώρα τελευταία;» Και ο γέρο Στρατής της έλεγε τους χαροκαμμένους κουνώντας θλιβερά το κεφάλι του.

Η σκέψη της, ο λογισμός της ήταν στο παιδί της: Τι να κάνη; πού να είναι; Και παρακαλούσε τον Θεό γι' αυτό.

Δέν μπορούσε όμως να μείνη κρυφή για πάντα ή είδηση του σκοτωμού του. Ήρθε ή άνοιξη και τὰ παιδιά που πολέμησαν, γύριζαν πίσω στο χωριό. Η θειά Ουρανία—έτσι την έλεγαν—άρχισε και αυτή να περιμένει το παιδί της. Έπαιρνε το μπλέξιμό της, ανέβαινε πάνω στο βράχο και άγνάντευε τον άμαξωτό δρόμο. "Όταν φαινόταν κανένα σημάδι από μακριά, ή καρδιά της σπαρταρούσε. Έκανε χίλιες σκέψεις. Σιγά-σιγά ένω οι κουρασμένοι στρατιώτες πλησίαζαν στο χωριό, τὰ κουβάρια έφευγαν από τὰ χέρια της και έσιαχνε τὰ γιαλιά για να δη άν κανένας απ' αυτούς ήταν ο γυιός της. "Όταν περνούσαν από μπροστά της μελαγχολικοί, ή θειά Ουρανία ρωτούσε: «μήπως είδατε τον Κωνσταντή, τον γυιό μου, ένα ψηλό παλληκάρι;» Η άπάντηση ήταν ίδια πάντοτε: «Όχι θειά, δέν τον είδαμε».

Κάποια μέρα ένας στρατιώτης της διηγήθηκε πώς ήταν μαζί και ότι ένα βόλι τον χτύπησε πολεμώντας, σαν παλληκάρι, άπροφύλαχτος.

Η καύμένη, σαν να τη μάγεψε κανένας, πήρε τὰ μπλεχτά, σύρθηκε ως το σπιτάκι της και έπεσε πάνω στον

Ό νοῦς και ή ψυχή μου ξαναγυρίζουν σήμερα προς τὰ πίσω. Στο βάθος του γραφείου μου βρήκα ένα παλιό τετράδιο, στοργικά φυλαγμένο ως την στιγμή αυτή. Έκει μέσα, πριν από δέκα περίπου χρόνια, άφησα τὰ μικρά άπαλά χεράκια μου, να χαράζουν με παιδική άφέλεια και κρυφή συγκίνητη τὰ πρώτα γράμματα.

Απο τότε, πολλές φορές σκέφτηκα να παραδώσω στη φωτιά τὸ τετράδιο αυτό. Άλλά κάποια άνεξήγητη δύναμη με έκανε πάντα να τὸ φυλάγω με στοργή, σαν τὸ πιο ώραίο και πολύτιμο κειμήλιο.

Και τώρα μπροστά στά βουρκωμένα μάτια μου αισθάνομαι τὰ νεκρά αυτά γράμματα να μου μιλάνε μιὰ νεκρή και άνόπαρκτη γλώσσα, ένω συγχρόνως διάφορες περασμένες συγκινητικές εικόνες περνοῦν σαν κινηματογραφική ταινία από μπροστά μου. Στα άψυχα αὐτὶ στοιχεία που χαραχτήκανε τότε με κάποια κρυφή χαρά στο άσπρο αὐτό χαρτί, διακρίνω με συγκίνητη άγαπημένα πρόσωπα και πράγματα.

Μου φαίνεται πὼς είναι αὐτή ή στιγμή, που μιὰ ψηλή λεπτὴ γεροντοκόρη, με γυαλιά κάτω από τὰ όποια κρύβονταν δυὸ μικρά ματάκια με έκφραση προσποιητῆς αὐστηρότητας, μου πιάνει έπιβλητικά το χέρι, και με βοηθά να χαράξω τὰ πρώτα γράμματα του έλληνικού αλφάβητου.

Νομίζω πὼς άκούω και πάλι τὰ γέλοια, τὶς φωνούλες, τὰ δροσερά τραγουδάκια, και πολλές φορές τὰ ήλιερὶ κλάμματα των συμμάθητῶν μου. Μου φαίνεται πὼς ζω άκόμα μιὰ φορὰ, τὶς άξέχαστες έκεινες μέρες των πολυλοικίων έπιδείξεών μας.

Πέρασαν από τότε περίπου δέκα χρόνια. Τώρα βρίσκομαι πια στις τελευταίες τάξεις του Γυμνασίου. "Ο μεγάλος κούκος που με συνδέει με τὸ παρελθόν θα κοπή ύστερα από λίγο. Και τότε, θα είμαι ύποχρεωμένη να άφήσω εκείνο που άγάπησα πολύ σ' αυτό τον κόσμο, εκείνο που όπως στά πολύ μικρά μου χρόνια, έτσι και τώρα ήτανε ο πολυτιμότεός άπτερος, που διηύθυνε και οδήγησε τὰ βήματά μου στο δρόμο τῆς ζωῆς.

Θά είμαι ύποχρεωμένη να άποχωρισθῶ τὸ άγαπητό μου θρανί, τὰ άγαπητά μου βιβλία και όλα τὰ άγαπημένα μου πρόσωπα, στα όποια εύρησα πάντοτε άσφαλισμένο καταφύγιο, τόσο στις σι-

καναπέ χωρίς να βγάλη άχνα.

Από τότε οι συγχωριανοί της την βλέπουν να γυρίζει στα χωράφια, να παραμιλά μοναχή της και να κάνη κινήσεις τρελλές. Καλά που την παλάβωσε ο Θεός και δέν μπορεί να καταλάβη την δυστυχία της.

γμές τῆς δυστυχίας μου, όσο και τῆς ευτυχίας μου.

Ναι! θα είμαι άναγκασμένη να τὰ έγκαταλείψω όλα αυτά. Να φύγω πια από τὸ ήρεμο και ξεγνοιαστο αυτό περιβάλλον. Για να μπῶ όμως πού; Ποιὸ δρόμο θα ακολουθήσω; Ποιὸ είναι τὸ μέλλον μου; Τι μου κρύβει ή ζωή μέσα στις βαθειές και ύποκριτικές άγκάλες της; Εὐτυχία, πλοῦτη, δόξες, τιμές και ένα δοξασμένο μέλλον, ή μήπως δυστυχία, στερησεις κακουχίες και ένα συνεχὴ και κοπιαστικὸ άγώνα;

Καθόλου δέν ξέρω.

Ένω γράφω, ο άέρας κουνά μιὰ μεγάλη λευκα άπέναντι στο παράθυρό μου. Διακόπτω τὸ γράψιμο και βλέπω τὰ κλωνία της που κινούνται άρμονικά. Άστράφτουν κάτω από τις άκτίνες του ήλιου τὰ δίχρωμα φύλλα της και άκούω τὸ βουητό τους, άλλοτε δυνατό και άλλοτε σιγανό, ανάλογα με την πνοή του άέρα. Αὐτήν τῆ στιγμή, που βρίζω τόση εύχαρίστηση στο θέαμα τῆς φύσης, αισθάνομαι ότι ή ζωὴ άξίζει όσες άπογοητεύσεις και άν σου φυλάγη, και πλάθω με την φαντασία μου πλήθος από χρυσά όνειρα για τὸ μέλλον. Μπροστά στα μάτια μου που τὰ γεμίζει ή θέρμη τῆς ζωῆς, πλέκεται τὸ πρώτο, τὸ πιο χρυσό όνειρό μου: Οι άνώτερες σπουδές, που θα με κάνουν και έμένα, ένα κομμάτι του κοινωνικοῦ συνόλου, μιὰ γυναίκα όζρη που έχοντας για βίση τὴ μόρφωσή της, ξεκινά για να κατακτήη την ευτυχία. Περνοῦν τρέχοντας οι εικόνες τῆς ζωῆς αὐτῆνης μπροστά στα μάτια μου. "Ο άγώνας και ή σκληρὴ έγγασία, ή μάχη για την άπόκτηση τῆς γνώσης, οι χαρές τῆς νεότητος. Και μέσα στο όνειρό μου αυτό, τὸ πλάσιμο των άλλων όνειρων, ότι και εγὼ με τὸ σφρίγος των 2) χρόνων μου θα προσφέρω κάτι στη διατήρηση τῆς ζωῆς. Έχω από τώρα την συνείδηση, ότι τὰ λίγα αυτά χρόνια, τὰ πιο λαμπρά μου και τὰ πιο ζωηρά θα άγωνισθῶ με τις πνευματικές μου δυνάμεις, και με την περὶα που θα άρχίσω να λαβαίνομ από τὴ ζωή και τις συνθήκες της. Και νοιώθει ή ψυχή μου κάτι σαν σίρτημα, σαν άνιτριχίλα μπροστά στο άγνωστο αυτό των πανεπιστημιακῶν θρανίων, που θα συνδυίξη την όρμη τῆς νεολαίας και την γνώση του κόσμου.

Τὸ όνειρό μου ξεπλώνεται όλοένα και πλάθει την μελλοντική μου ζωή. Κάτι άλλο έρχεται τώρα στο νοῦ μου που πηγάζει σαν επακόλουθο τῆς ώριμότητάς μου και σαν φυσική συνέπεια που θα διαδεχθῆ τὰ όνειρά μου και τους άγῶνες μου εκείνους τῆς νεότητος. Και την φαντασία μου περιβάλλει τώρα με τὸ πέραςμα του χρόνου, μιὰ νέα ευτυχία: Η δημιουργία τῆς οικογενείας μου ζωῆς. Βλέπω γύρω μου μιὰ άλλη ευτυχία, όχι πια στηριγμένη στις συγκινη-

ΑΘ. ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΗΛ (6ης ν. τ.)

Σκοτεινά και μυστήριο κυριαρχεί σ' όλη τη θλιβερή πλάση. Ο δρόμος χαμένος κάθε τόσο κάτω από την γιγαντιαία σκιά των δέντρων, κάνει τον διαβάτη να νομίζει πως βαδίζει μέσα σε άπεραντους χώρους που τους σκιάζουν πελώριοι γίγαντες.

Αυτός είναι ο δρόμος που περνούσα την τελευταία νύχτα του περασμένου χρόνου. Το βήμα μου γρήγορο, μονότονο και ξηρό άντηχούσε πάνω στους βράχους των μικρών και γυμνών λόφων. Πού και πού το χλωμό φεγγάρι έφριχνε καμιά άκτινα, αλλά και αυτή άμυδρη και σύντομη, που έκανε τις σκιές των δέντρων ν' αλλάζουν σχήμα και να παίρνουν μορφή προκατακλυσμιαίων τεράτων. Πολλά σύννεφα αλόκωναν τον ουρανό, σύννεφα με άκαθόριστο όγκο, με σκοτεινά και τρομακτικά χρώματα, με μορφή υπερίκοσμων όντων.

Μου φάνηκε τότε πως το φεγγάρι με τις χλωμές άκτινες του ήταν εκείνο που διευθύνει τα έγκόσμια και στέλνει την ετυχία στη γη. Μου πέρασε η ιδέα ότι τα σύννεφα με το τρομακτικό σχήμα και τα άπειλητικά σχήματά των έμπόδιζαν την έπικοινωνία με τη γη. Βαθύ το τρομακτικό σκοτάδι άπλωνόταν στους λόφους και στις βουνοπλαγιές. Ο τρόμος κυριάρχησε στη ψυχή μου. Το σκοτάδι και η φοβέρη έμοιαζε με τη δυστυχία της γης. Είχα θυμώσει με τον έαυτό μου, γιατί μόνος μου είχα δημιουργήσει τους φόβους μου για να γίνη πιο βαθεία, πιο πραγματική και πιο σκοτεινή η παρομοίωση.

Ο ξηρός και κρύος άέρας εί-

σεις, αλλά στην ήρεμη κάπως μονότονη ζωή του σπιτιού, όπου με το γλυκό χαμόγελό μου και με την συνετή διακυβέρνησή μου, θα σκορπίσω την χαρά, την ετυχία, την γαλήνη. Βλέπω την οικογένειά μου ετυχιωμένη, και σαν γυναίκα με τρυφερότητα άτενίζω προς εκείνα που θα περιμένω να μου χαρίσουν όταν μεγαλώσουν την ετυχία και την χαρά.

Και προχωρώ. Τώρα πια με το πέρασμα του χρόνου, βλέπω τα παιδιά μου να με ανταμείβουν και να μου χαρίζουν την ετυχία με την σειρά τους, ενώ η εικόνα του άνηρού έαυτού μου μεταβάλλεται σιγά-σιγά σε μιá ετυχιωμένη γρηούλα που πάνω στα άσπρισμένα μαλλιά της καθρεφτίζονται τρεις ετυχίες. Η ετυχία της σχολικής μου ζωής, της οικογενειακής μου γαλήνης και της τρυφερότητας προς εκείνα που μεγάλα πια συνειχίζουν τη ζωή. Και το όνειρό μου με ρίχνει σε ένα είδος βαθείας όνειροπόλησης, σ' ένα είδος κατάνυξης, ενώ το μυαλό μου συνεχίζει το ταξίδι του ανάμεσα στο άγνωστο μέλλον.

χε παύσει πια στη στεριά. Όλη του η μανία ήταν τώρα στη θάλασσα. Τα κύματα χτυπούσαν με μανία στους βράχους, κάνοντας τρομακτικό θόρυβο, που άντιλαλώντας στο σκοτεινό όγκο του βουνού έμοιαζε σαν υπερίκοσμος βρυχηθμός. Το φεγγάρι είχε τώρα όλοτελα σκεπαστή από τους πελώριους και τρομακτικούς όγκους των σύννεφων. Ποκνό και φοβερό σκοτάδι άπλωνόταν παντού. Ο δρόμος δεν διακρινόταν καθόλου και είχα την συναίσθηση πως βαδίζα σε άπεραντους και άχανεις χώρους, τρομάζοντας κάθε τόσο από την ιδέα ότι μπορούσα να κατακρημιστώ μέσα σε κανένα ποτάμι άπ' τα πολλά, πάνω άπ' τα όποια περνούσε ο δρόμος. Φόβος πολυς κυριεύσει την καρδιά μου. "Ω Θεέ μου!... "Α, είπα, ίσως να κοντεύη να άρχιση ο καινούριος χρόνος "Αχ, και με τόσο κακές συνθήκες, Θεέ μου!...

"Εξαφνα ένα ούρλιαχτό. "Ενα πένθιμο, παρατεταμένο, θλιβερό και τρομακτικό ούρλιαχτό έιάρραζε την γαλήνη της νύχτας. "Ενα ούρλιαχτό που προλέγει δυστυχία. Σάν να μου έβρεχαν με κουβάδες παγωμένου νερού όλη τη σπονδυλική μου στηλη. Το ούρλιαχτό συνεχιζόταν. Τα γόνάτά μου έτρεμαν και χτυπούσαν το ένα το άλλο. Ο φόβος με είχε κυριεύσει. "Ενας φόβος, που μου σπάρραζε την καρδιά, την ψυχή και το ήθικό. Τα μηνίγγια μου χτυπούσαν. Νόμιζε κανείς ότι όλοι οι δυσάρεστοι ήχοι γίνόντουσαν ένα σιη τρομερή αυτή φωνή. Μπροστά στο ούρλιαχτό αυτό ο ήχος της θάλασσας που με τρόμαζε έμοιαζε με γλυκιά άρμονία.

"Τό ζω βλέπει το κακό και τη δυστυχία" μου είχαν πει οι μεγαλύτεροί μου. Το ούρλιαχτό ξανάρχισε. "Αουουουου, άουουουου, τρομακτικό και θλιβερό σπαράζοντας την καρδιά κάθε ανθρώπου. "Αχ, κακό σημάδι. Δεν θα πάη καλά η χρονιά! "Αχ Θεέ μου! Βαδίζα τρικλίζοντας. Ο τρόμος με είχε ξεθεώσει, είχα χάσει το ήθικό μου.

"Εξαφνα όμως νά! τα σύννεφα έφυγαν άπ' το φεγγάρι και έλεύθερες πια οι ευεργετικές άκτινες του φάιζαν τον δρόμο και την ψυχή μου συγχρόνως. Κάποιος άλλος διαβάτης, μαγεμένος άπ' τα έξαισια φεγγαρόλουστα τοπία άρχισε να τραγουδά. "Ενας άλλος πίσω μου σφύριζε ένα εϋθυμο σκοπό. Τότε πια και μένα πήρε και έδωσε ο νοός μου και ο φόβος διαλύθηκε σαν τα σκοτάδια από τις χλωμές και άδύνατες, μά γλυκές, του φεγγαριού άκτινες.

Μικρό παιδί, στου βράχου την άκρη καθισμένο, άμιλητο, στο γαλανό το χάος θάλασσας κι' ουρανού κάρφωσε το βλέμμα του κι' έμεινε κει ξεχασμένο. Δυό δάκρυα θερμά κύλησαν στα μάγουλά του. Τ' άσπρο πανί της βαρκούλας του δεν φαινόταν πια πουθενά. Τα χεράκια του άκόμα τρέμαν, σαν που έτρεμαν την ώρα που παρόδινε στο κύμα το μικρό του καραβάκι. Ναι, την ώρα που εκείνο, δροσερό, γαλάζιο, τ' άγγιγιάζε κι' έκανε τα πετρώδια του γυαλού τα κάτασπρα να τραγουδήσουν το «άντε στο καλό», κείνη την ώρα τα χεράκια του άρχισαν να τρέμουν κι' η ψυχή της θάλασσας στα στήθη του να χτυπά. Και στο μικρό πανάκι έπάνω, που στών κυμάτων την κορφή κυλούσε πιο πέρα, φτερούγισ' η άγνή ψυχή του και νά!!... Φρεγάδα, που γοργόφτερη τα κύματα σπαθίζει με άπλωτά, όλάνοιχτα τα κάτασπρα πανιά, εϋθύς το καραβάκι γίνηκε. "Αντένες, που του ουρανού το γαλαζένιο ύψος σχίζουν, γεομένες άπ' του μπάτη το φύσημα, στα μάτια του ύψωθήκαν. Το τιμόνι άδραξαν δυό χέρια με λαχτάρα, και στον άφρο κυλώντας η φρεγάδα έψαλλε τραγούδια σιγά σιγά στην ψυχή του μικρού καπετάνιου. "Ω! το ταξίδι αυτό είδε να μην τελειώσει ούτε εκεί που το μενεξεδέδιο δειλινό τ' Απόλλωνα το άγμα χάνεται!... Το κύμα όμως έκοψε στη μέση το μαγεμένο όνειρο κι' έκοψε τ' άσπρο το πανάκι άπ' τα μάτια του παιδιού. "Εσβησε της φρεγάδας το τραγούδι και τ' ο μικρού παιδιού η ψυχή, χαμένο έχοντας το καραβάκι, γύρισε πίσω στην άκρογαλιά κι' έτοι το βλέμμα του, το θλιωμένο άπ' της λύπης τα δάκρυα, γυρίζει τ' άσπρο πανάκι να ξεχωρίση και σταματάει πικραμένο πέρα εκεί που η αύρα γίνεται ένα με του πέλιγου τον όλόλευκο άφρο.

ΤΟ ΦΙΛΗΜΑ

ΤΗΣ Μ. Κ. ΒΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ (6ης ν. τ.)

Τὸ θυμοῦμαι σὰ νᾶναι τώρα: ἕνα εὐρωστο παιδί με λεπτὰ χαρακτηριστικά καὶ βλέμμα ἀ-
δῶο. Ἦταν μεγαλύτερο ἀπὸ
μένα αὐτὸ τὸ ἀδελφάκι μου.
Μιχαλάκη τῶλεγαν.

Δὲν ξέρω πῶς τὸ θέλησε ἡ
μοῖρα, καὶ μιὰ μέρα ὁ Μιχαλά-
κης ἀρρωστᾶ βαρειά. Οὔτε για-
τροὶ οὔτε φάρμακα μπόρεσαν
νὰ τὸ ξαναφέρουν στὴ ζωὴ· σὲ
λίγες μέρες τὸ παιδί ψυχορρα-
γοῦσε.

Ἡ καημένη ἡ μητέρα μου
ἦταν ἡ εἰκόνα τῆς ἀπελπισιάς.
Σὰν ἀλαλι, μ' ἀνάκατα μαλλιά
καὶ με κόκκινα δακρυσμένα
μάτια, ἤλθε κοντά μου καὶ
μοῦπε :

— «Ἐλα, μικρή μου, νὰ φι-
λήσης γιὰ τελευταία φορὰ τ'
ἀδελφάκι σου. Δὲν θὰ τὸ ξα-
ναδῆς πιά. Θὰ φύγη... Θὰ φύγη
μακρὰ... πολὺ μακρὰ... Θὰ
γίνῃ ἀγγελιοῦδι τοῦ Θεοῦ.....»

Λυγμοὶ τὴ σπέραξαν καὶ δὲ
μποροῦσε νὰ συνεχίσῃ.

Χωρὶς νὰ καταλάβω με σφιγ-
μένη τὴ καρδιά, ἀνέβηκα πα-
τώντας στὶς μύτες τῶν ποδιῶν
μου, ἀνέβηκα τὴ ξύλινη σκάλα,
ἄνοιξα σιγά-σιγά τὴ πόρτα καὶ
μπήκα. Μιὰ βαρεὶά μυρουδιά
ἀπὸ φάρμακα με χτύπησε στὴ
μύτη. Φοιχή σιωπὴ ἦταν ἀ-
πλωμένη πού τὴ διέκοπτε μο-
νάχα ἡ γογγύρη καὶ δύσκολη
ἀναπνοὴ τοῦ Μιχαλάκη. Σὰν
σ' ὄνειρο εἶδα ἕνα σῶμα στὸ
κρεβάτι, ἀκίνητο, σκεπασμένο
με σεντόνι. Ἡ εἰκόνα πού εἶ-
δα μένει τόσο βαθεῖα ἐντυπω-
μένη στὸ μυαλό μου, πὺν καὶ
σήμερα ἀκόμα μοῦ φέρνει ἕνα
οἶγος. Εἶναι ἡ εἰκόνα πού τὴν
ἔχει σημαδέψει ὁ θάνατος :
Ἐνα κεφάλι ἀκίνητο με ἀνοι-
χτὸ τὸ στόμα, λὲς πιά βγαίνει
ἀπ' αὐτὸ μαζὶ με τὴν ἀνάσα
κ' ἡ ζωὴ. Χεῖλια προσημένα
καὶ μελανὰ ἀπ' τὸν πυρετὸ κ'
ἀπ' τὸν πόνο. Μάτια θολὰ, γε-
μᾶτα σκιές. Δέρμα κοκκινισμέ-
νο πού καίει.

Μιὰ νεκρική ἀνατριχίλα πέ-
ρασε βαθεῖα τὰ κόκκαλά μου.
Ἔκανα νὰ φύγω, μὰ τὰ πόδια
μου, λὲς κ' ἦταν κορφωμένα
στὸ πάτωμα. Ἀσυναίσθητα
σχεδὸν ἔσκυφα καὶ φίλησα τὸ
καυτὸ κούτελο, πὺν τὸ ἀλλά-
κωναν ρυτίδες πόνου... Ὅταν
συνῆλθα λίγο, ἔφρυγα σὰ νὰ με

LACRIMAE RERUM

ΤΗΣ ΑΣΠΑΣΙΑΣ Ε. ΟΡΦΑΝΟΥ (6ης ν. τ.)

Σήμερα ἀπ' τὸ πρωτὶ εἶμαι
ἄκεφη. Μιὰ ἀνεξήγητη στενα-
χώρια με κρατᾶ σφιχτὰ στὰ
χαλύβδινα χέρια της.

Οἱ σκέψεις, σὰν μαῦρες πε-
ταλοῦδες στριφογυρίζουν στὸ
νοῦ μου. Κι' ὁ καιρὸς λὲς καὶ
εἶναι ἡ ἴδια ἡ φουροτουασμέ-
νη ψυχὴ μου. Μαῦρα σύννεφα
ἔχουν ζώσει τὸ στερέωμα. Ἐ-
νας ἀέρας πὺν φέρνει στάλες
χιονόνερου, παγωμένες καὶ
κρύες, σφυρίζει στ' αὐτιά μου
καὶ με κάνει νὰ ἀνατριχιάζω.

Ἄραγὲ ἀπὸ πόσο μακρὰ νὰ
ἔρχονται οἱ μικρὲς αὐτὲς πα-
γωμένες στάλες; Μοῦ φαίνεται
σὰ νὰ ἔρχονται ἀπὸ μιὰ χώρα
μακρυνή, γεμάτη κρουάδα σὰν
κ' αὐτὲς, καὶ λύπη. Ἴσως ἀπ'
αὐτοῦ πὺν μᾶς ἔρχονται καμ-
μιὰ φορὰ κάτι ἐρωτήσεις. Νά!
σὰν κ' αὐτὲς πὺν με πλάκω-
σαν σήμερα. Ἄπ' τὸ πρωτὶ οἱ
μαῦρες πεταλοῦδες μοῦ ψιθυρί-
ζουν : «Γιατὶ νᾶσαι ὀρφανή;
Γιατὶ νὰ στερηθῆς τόσο μικρὴ
τὴν προστασία τοῦ πατέρα;
Γιατὶ; Τὶ κακὸ ἔκαμες;»

Γυρίζω ἀπ' τὴ μιὰ μεριά
στὴν ἄλλη. Ἡ καμαροῦλα μου
εἶναι ἄνω κάτω. Ὅτι βρῶ
μπροστὰ μου τὸ πετῶ. Σὰν νὰ
φταίη αὐτὸ γιὰ τὴ δυστυχία
μου. Τὶ νὰ κάνω; Πῶς νὰ ἀ-
ποσπάσω τὸ νοῦ μου ἀπ' τὶς
μαῦρες αὐτὲς σκέψεις;

Ἄνοιγω τὸ μικρὸ μου μπα-
οῦλο γιὰ νὰ τὸ τακτοποιήσω.
Σκαλίζω ἀπ' ἔδῶ, σκαλίζω ἀπ'
ἐκεῖ καὶ ἀντὶ νὰ τὰ βάλω σὲ
τάξη, τὰ κάνω θάλασσα.

Κάτι μπέροδεψε στὰ χέρια
μου. Τὸ ἔβγαλα. Εἶναι ἕνα
κουτὶ ἄσπρο δεμένο με μιὰ μαύ-
ρη κορδελίτσα. Δάκρυσα. Πόσα
δὲν μοῦ θύμιζε αὐτὸ τὸ κουτί!
Σὲ λίγο ἦταν ἀραδιασμένα με
τάξη πάνω στὸ κρεβάτι μου,
ἕνα γκοῖζο μαντηλάκι μεταξω-
τό, ἕνα μούρο στυλό κ' ἕνα
μικρὸ βιβλιαράκι. Πόσο πολύ-
τιμα μοῦ εἶναι αὐτὰ τὰ τρία
πραγματάκια! Δὲν τὰ ἀλλάζω

κνηγοῦσαν

Σὲ λίγες στιγμὲς ὁ Μιχαλά-
κης μας ξεψύχησε. Δὲν ἔκλαψα
τότε. Μὰ τὸ φίλημα θὰ μένη
μὲς τὴ ψυχὴ μου γιὰ πάντα
σὰν ἀποτύπωμα καυτοῦ σίδε-
ρου.

με ὅλα τὰ πλούτη τοῦ κόσμου.
Εἶναι αὐτὰ πὺν τᾶγγιξαν τό-
σες φορὲς τὰ ἀγαπημένα χέρια
τοῦ πατέρα. Τὰ ἀγγίζω με προ-
σοχὴ κ' ἐγὼ σὰν γιὰ νὰ αἰ-
σθανθῶ τὴν ἀφή τῶν χειρῶν
του. Κι' ὅλα θαρροεῖς μοῦ μι-
λοῦν δακρυσμένα. Ὅλα λὲς καὶ
κλαῖνετὸν ἀγαπημένομαςνεκρὸ.

Κι' ἀκούω τὸ μικρὸ μαντη-
λάκι νὰ μοῦ ψιθυρίζει : «Σὺ με
χάρισες στὸν ἀφέντη μου!
Θυμᾶσαι πόσο εὐχαριστημένος
σὲ φίλησε;»

Ἄν τὸ θυμᾶμαι, λέει! Μέ-
ρες ὀλόκληρες στριφογυρίζαν
στὸ νοῦ μου τὰ λόγια του : «Σ'
εὐχαριστῶ κοροῦλα μου». Καὶ
ἤμουν τόσο εὐχαριστημένη σὰν
νὰ ἔπαιρνα καὶ ὄχι νὰ ἔδινα.
Κι' ὕστερα τὸ στυλό : «Πάντα
με κρατοῦζε στὸ χέρι του»,
μοῦ λέει, «καὶ στὸ μικρὸ ἡμε-
ρολόγιο πὺν ἔγραφε τίς πιὸ
σπουδαῖες μέρες τῆς ζωῆς μου,
ἔχει γράφει με μένα τόσα λόγια
γιὰ σένα. Ἄνοιξέ το νὰ δῆς».

Εἶναι μετρομημένες οἱ μέρες
πὺν περιγράφει. Μεῖ ἰδιαίτερο
γράψιμο ἔχει γράφει τὴν ἡμέ-
ρα πὺν γεννήθηκα. Κι' ὕστερα
τὴν ἡμέρα τῶν γενεθλίων μου,
ἐκεῖνης τῆς χρονιάς τῆς τελευ-
ταίας. «Εἶναι σήμερα 12 χρο-
νῶν ἡ Ἄσπασοῦλα μας» γρά-
φει. «Ἄθελα μοῦ ἔρχεται στὸ
νοῦ ἡ μέρα, πὺν πρωτακού-
στηκε τὸ κλάμα της στὸ σπῆτι
μας καὶ τὸ γέμισε χαρὰ. Σήμε-
ρα μόνο τὸ γέλιο της ἀντηχεῖ».
Καημένε μπαμπά! Ἦῆαιρες ἄ-
ραγὲ πὺς ὕστερα ἀπὸ λίγομεμῆ-
νες θάργοῦσα πολὺ νὰ γελάσω;

Τὰ δάκρυά μου κυλοῦν ἡ-
συχὰ καὶ βρέχουν τὸ μαντηλά-
κι του. Μοῦ φαίνεται σὰν νὰ
κλαίη κ' αὐτό. Ἀκόμα καὶ τὸ
στυλό καὶ τὸ μικρὸ ἡμερολόγιο
θαροεῖς καὶ κλαῖνε.

Μὰ ξαφνικὰ ἀκούονται στὴ
σιγαλιὰ οἱ κτύποι τοῦ ρωλο-
γιοῦ : Ντίν... Ντίν... Ντίν.

Ἡ ὥρα εἶναι τρεῖς. Μὰ ἔ-
μένα μοῦ φαίνεται πὺς εἶναι
τὰ ἀναφυλλητὰ τοῦ ρωλογιοῦ
πὺν πάντα ἐκεῖνος τὸ κούρντι-
ξε. Κι' ἄθελα σκέφθηκα τὰ λό-
για τοῦ Πορφύρα :

Κι' ἀπ' τὴ γωνιά ὁ καλὸς τῆς
[λήθης] σύντροφος,
τ' ἀγαπημένο μας παλιὸ ρωλόι,
τραγουδιστὴς τοῦ χρόνου κ' αὐ-
[τὸς] κλαίοντας
ρυθμίζει ἀργά, σφιχτὰ τὸ μοιρολόι.

ΣΤΟ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΜΙΧ. ΠΑΤΛΑΚΑ (6ης ν. τ.)

Αυτά που θα διαβάσετε τώρα είναι γέννημα μιᾶς ἐπίσκεψης, που ἔκανα σ' ἕνα καφενεῖο τῆς πόλης μας. Μόλις ἄνοιξα τὴν πόρτα τοῦ καφενεῖου μιὰ βαρειά μυρωδιὰ τσιγάρου ἀνακατωμένη με χνώτα ἀνθρώπων ἤρθε στὴ μύτη μου. Ὁξω ὁ καιρὸς ἦταν ἄθλιος. Μιῦρα ἀπειλητικὰ σύννεφα σκέπαζαν τὸν οὐρανὸ κ' ἕνας ἄγριος τσουχτερὸς ἀέρας φυσοῦσε μανιασμένα. Τὸ καφενεῖο ἦταν γεμιστὸ ἀπὸ κόσμο. Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή που μπήκα μέσα, ἡ ἐντύπωση που ἔσημάτισα ἦταν κακιὰ. Ἐβλεπε κανεὶς λογιῆς-λογιῆς κόσμο. Κοντὰ στὸν ἀλήτη βρισκόταν ὁ καλοντυμένος. Ἡ ματιὰ μου ἔπεσε σ' ἕνα μπιλιάρδο που βρισκόταν κοντὰ ἐκεῖ. Οἱ παίχτες που τὸ παίζαν ἦταν κάτι ὑποκείμενα που ἀπ' τὸ προῦ ὡς τὸ βράδυ, δὲν ἔχουν ἄλλη δουλειὰ παρὰ νὰ κόπροσκυλιάζουν στὸ καφενεῖο. Στὰ παράπλευρα τραπεζάκια βρισκόταν διάφοροι ἐργατικοί, φτωχοὶ ἄνθρωποι, που βγάζουν τὸ καθημερινὸ τους ψωμί τίμια με τὸν ἰδρώτα τους. Προζωρώντας με βῆμα δισταχτικὸ πιδὸ μέσα κατέβηκα δυὸ τρία σκαλιὰ καὶ βρέθηκα ἀνάμεσα σ' ἕνα ξεχωριστὸ ἀλλιώτικο κόσμο, πραγματικὸ βουρκο τῆς ζωῆς. Πολλοὶ ἄνθρωποι βρισκόταν ἐκεῖ. Ξεχώριζες ὁμῶς ἀπὸ ἐκεῖ τοὺς αἰσχροὺς καὶ ἐλεινοὺς ἀνθρώπους, τοὺς παραστρατημένους ποῦχαν ξεφύγει ἀπ' τὴ σφαιρα τῆς κοινωνίας που γυρίζει διαρκῶς καὶ ἔξακοντίστηκαν με δύναμη μέσα στὴ λάσπη καὶ στὴ σαπίλα. Σ' ὅλα σχεδὸν τὰ τραπεζάκια ἔβλεπε κανεὶς νὰ παίζουν χαρτιά. Τὰ πρόσωπα ὅλων τῶν παικτῶν ἦταν ἀναμμένα ἀπ' τὴ ζέστη τῆς μολυσμένης ἀτμόσφαιρας κ' ἀπ' τὴν ἀγωνία. Ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή μπορούσε νὰ φουγτώση κανένας κανυᾶς. Αἰσχροὶ ἄνθρωποι. Βγάζουν πιδὸς ξέροι με πιδὸ τρόπο τὰ λεπτὰ καὶ ἔρχονται νὰ τὰ παίζουν ὑστερα στὰ χαρτιά, ἐνῶ ἡ ὀλιγογενεὶα των πεινᾶ καὶ δυστυχᾶ περιμένοντας μάταια τὴ βοήθειά τους.

Παντοῦ ἔβλεπε κανεὶς δια-

ΕΝΑ ΒΗΜΑ ΣΤΗ ΖΩΗ

ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΣΙΔΕΡΗ (6ης π. τ.)

Εἶναι Δεκέμβρης...! Παγωνιά! "Ἐνα δυνατό τρίξιμο τῶν παραθυριῶν, μ' ἕνα χτύπημα πάνω στὰ μισοσπασμένα τζάμια τοῦ σπιτιοῦ μας, ἄθελά μου με κάνουν ν' ἀνοίξω τὰ βαριὰ ματοτσινορά μου.

Πῶ... πῶ, κρῦο!... Σύγχρονα, πρὶν καταλάβω καλά-καλά ἂν βρίσκομαι στὸ στρώμα ἢ ἔξω, ἂν εἶμαι ξύπνια ἢ πλανιέμαι ἀκόμα πάνω στὰ φτερά τοῦ Μορφέα, ἀκούω σάν σὲ δνειρο μιὰ δυνατὴ καὶ ἐπιτακτικὴ φωνή: «Ἀκόμα κοιμᾶσαι; μπρός, ἐτοιμάσου, ὁ ἥλιος καταχρῦσωσε τὸν κόσμο. Ἐγὼ φεύγω καὶ νὰ με προφθάσῃς».

"Ὅσο γιὰ τώρα, δὲν εἶχα ἀμφιβολία πῶς ἦταν πραγματικότητα. Ἦταν ἡ μάνα μου που με καλοῦσε γιὰ τὶς ἐλιές. Ἀμέσως μπρός σ' αὐτὰ τὰ λόγια τὸ κορμί μου δλόκληρο πάγωσε κ' ὁ νοῦς μου, σάν ἕνα γρήγορο κ' ἐλαφρὸ πουλάκι, σὲ μιὰ στιγμή, πέταξε μέσα ἀπὸ γκρεμνοὺς, ἄγρια μονοπάτια, ἀπὸ χωράφια γεμάτα ἀγκάθια καὶ ἔλεος ἔφθασε πάνω στὰ κατσάβραχα τοῦ μέρους που με περίμενε. Ἐνα ἄγριο χωράφι! Σωστὸς Γολγοθᾶς! Γιὰ μιᾶς τὰ μάτια μου ἔπεσαν πάνω στοὺς ἄγριους βράχους καὶ με φρικὴ εἶδα ἕνα σωρὸ ἐλιές ξηρὲς μέσα σ' αὐτούς. Εἶδα γιὰ μιὰ στιγμή ἐνῶ ἔβγαινα ἀπὸ τοὺς βράχους νὰ τρέχουν ἀπ' τὰ χέρια μου αἵματα. Ὁ βοριάς μ' ἕνα ἐνοχλητικὸ σφύριγμα ζητοῦσε νὰ μοῦ πάρῃ τ' αὐτιά. Κεῖνη τὴ στιγμή ἀναθεμάτισα καὶ τοὺς προπάππους καὶ τοὺς πάππους μου, που πῆγαν καὶ ἀγόρασαν ἐκεῖ κτήμα. Νὰ κάθεσαι ὅλη

φόρους τύπους ποῦχαν παραστρατήσῃ καὶ ρίχτηκαν μέσ' στὸν βόρβορο. Μιὰ ζωντανὴ ἀθλιότητα μαζί με τὴν ἠθικὴ κατάρπισή τους, ἦταν ζωγραφισμένη στὰ πρόσωπά τους. Ἀηδιασμένος καὶ λυπημένος γι' αὐτὰ που εἶδα, ἔφρυγα γρήγορα προσπαθώντας νὰ σβήσω μέσ' στὸν κρῦο ἀλλὰ καθαρὸ ἀέρα τὶς κακὲς ἐντυπώσεις μου.

τὴ μέρα νὰ προσπαθῆς νὰ μαζέψῃς μιὰ-μιὰ τὶς μαῦρες κόρες τῶν λιόδεντρων ἀπ' τὸ χῶμα! Ὁ βοριάς νὰ μανιάζῃ κ' ἐσὺ ἐκεῖ! Ἐνας διαπεραστικὸς χτύπος τῆς πόρτας τῆς αὐλῆς μας ἤρθε νὰ ἀληθῆψῃ καὶ συμπληρώσῃ αὐτὴ τὴ φρικτὴ φαντασία. Μὰ ἔπρεπε νὰ πιάω Ἡ ὥρα ἦταν φτασμένη.

"Ἦμουν μικρὴ τότε. 12—13 χρονῶν. Δὲν εἶχα μπῆ ἀκόμα μέσα στὴν οὐσία τοῦ μεγάλου προβλήματος τῆς ζωῆς. Ὅλα τὰ νόμιζα ρόδινα, ὅλα μοῦ χαμογελοῦσαν. Ἡ δουλειὰ πανηγυρι, κ' ἡ κούρση ἕνα ἴδρωμα καὶ ἐλαφρὸ μούδιασμα ἀπ' τὰ παιγνίδια. Γι' αὐτὸ τὴ στιγμή που ἄρχισα νὰ ἐτοιμάζομαι, αἰσθάνθηκα 2-3 πικρὰ δάκρυα νὰ βρέχουν τὰ μάγουλά μου. Κατάλαβα πιά πῶς χωρίς μεγάλες προετοιμασίες εἶχα μπῆ μέσα στὴν κουραστικὴ καὶ πολυθόρυβη ζωῆ. Πέρασαν γιὰ μένα τὰ τρελλὰ παιδικὰ ἄθῶα παιγνίδια, που ὅταν μᾶρεσαν τὰ παιζακα ὅταν ὄχι τὰ παρατοῦσα. Τώρα εἶχα νὰ παίξω ἕνα πολὺ παράξενο παιγνίδι που δὲν ἴξερα τί εἶδους ἦταν, μὰ κατάλαβαινα ἀόριστα πῶς δὲν ἦταν σάν τὰ συνηθισμένα. Δὲν περνοῦσαν ἐδῶ παραξενιές, δισταγμοί, προτιμήσεις. Τὰ λόγια τῆς μάνας μου ἤρθαν σάν ἡχὸ στ' αὐτιά μου καὶ μοῦ θύμισαν σκληρὰ τὸ καθῆκον, τὴν ὑπακοή, καὶ μ' ἔβαλαν μηχανικὰ νὰ τελειώσω τὸ ντύσιμό μου.

Μέσα στὰ χοντὰ σιλβάρια μου, που με προστάτευαν γιὰ καλὰ ἀπ' τὴ πιὸ μεγάλη παγωνιά, τὶς χοντρές μάλλινες καλτσάρες, τὰ «χειρόνια» καὶ τὸ τουλπάνι, κατὰλαβα γιὰ μιὰ στιγμή τὸν ἑαυτο μου ἀλλιώτικο, νόμιζα πῶς ξαφνικὰ ὅλα αὐτὰ μούδωσαν ἕνα κουράγιο, καὶ ὅλοι οἱ προηγούμενοι δισταγμοὶ ἀστραπιαῖα χάθηκαν ἀπὸ πάνω μου.

Εἶχα λαχτήρα νὰ τρέξω. Νὰ τὰ βάλω με τὸν παλιοβόριαδο, νὰ πηδήσω μέσ' στ' ἀγκάθια, σάν τὶς ἄλλες

ΤΗΣ ΠΑΝ. ΚΟΜΙΛΗ (6ης π. τ.)

ΜΙΧ. ΠΙΤΣΙΟΥ (6ης ν. τ.)

Μικρή χαρά, γιατί με τόση δύναμη σκορπᾶς τρελλά φιλιὰ ἀπάνω σ' ἀδύναμα χεῖλη;

Μὴ μὲ κοντέβεις ἀφοῦ δὲ μπορῶ νὰ σὲ κρατήσω. Μὴ μοῦ ρίχνεις τ' ἀγνό σου βλέμμα γεμάτο μέθη. Τὰ χέρια μου εἶν' ἀδύναμα νὰ σὲ δεχτοῦν. Εἶσαι πούπουλο· μοῦ ξεφεύγεις, μοῦ γλυστρᾶς. Ἡ καρδιά μου εἶναι γιὰ λύπες γιὰ σκοτάδια. Τὸ λαμπερό σου κάλλος, σὰν ἄλλος κόσμος ἔρχεται ἀντίθετα μὲ τὸ δικό μου. Μοῦ εἶναι ἀπότομο τὸ φῶτισμά σου· ποῦ νὰ πιασῶ; Τὰ λόγια τὰ θερμά σου, μὲ μεθοῦν, μὲ παραφέρνουν. Τί σωστό νὰ πῶ; Εἶμαι ἀχάριστη σὲ σένα, μικρὸ ὀλιγόζωο λουλουδί.

κοπέλλες τοῦ χωριοῦ. Ἡ παράξενη αὐτὴ γιὰ μένα φορεσιά μοῦδινε μιὰ ἀνείπωτη χαρά, νόμιζα πῶς κι' ὁ βορῆς δὲν θὰ τολμοῦσε πιά νὰ μὲ πλησιάσῃ. Κι' ἔτσι ἤσυχχα ἤσυχχα ζεστά θὰ μάζευα μὲ μεγάλη εὐκολία τίς εὐλογημένες ἐλίγες καὶ θᾶκανα ἕνα καλάθι πάνω ἀπ' ὄλες. «Γιὰ φαντασθῆτε! γιὰ λίγο τὸ παίρνετε κι' αὐτό;» Δὲν χρειάσθηκα πολὺ νὰ σκεφτῶ. Ἡ ἀπόφαση ποῦ πρὸ ὀλίγου εἶχα πάρει ἦταν ἕνα παληὸ ὄνειρό μου! Πῆρα τὸ καλάθι στὸ χέρι μου. "Ετοιμη." Ἀνοιξα τὴν πόρτα, πειῶντας σχεδόν, καὶ φεύγοντας, πρὶν προφθάσω νὰ ρίξω ἕνα βῆμα, ἔπεσε τὸ μάτι μου πάνω σ' ἕνα καθρέφτη παληὸ τοῦ δωματίου μας. Τὴν στιγμή αὐτὴ ἕνα ξεφωνητὸ χαρᾶς ξέφυγε ἀπ' τὸ στόμα μου. Σωστὴ χωριατοπούλα! Τίποτα δὲν μοῦλειπε. Ἀκόμα καὶ τὰ χρόνια μου χανόταν μέσα στὰ χωριάτικα αὐτὰ ροῦχα. Βιαστικά ἐκλείσα πίσω τὴν πόρτα καὶ σὰν ἀστραπὴ χάθηκα μέσ' στὸν δρόμο.

Σὰν τὸ μικρὸ λουλουδί ποῦ ἀγνωστο καὶ μικρὸ φυτρώνει τὴν μιὰ μέρα γιὰ νὰ σβήσῃ τὴν ἄλλη, ἀγνωστο καὶ ξεχασμένο ἀπ' ὄλους, ἐνῶ κάτι πρόσφερε κι' αὐτὸ στὸ τόσο μεγαλεῖο τῆς φύσης, καὶ σὰν τὰ τόσα καὶ τόσα ἀγνωστα λουλουδία τῆς κοινωνίας, ποῦ σβήνουν ξεχασμένα, ἄλλα ὑπερασπιζόμενα κάποιον ἰδανικό, κι' ἄλλα θυσιάζοντας τὸν ἑαυτό τους γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τοῦ καθήκοντος, εἶναι κι' ὁ ἥρωας τῆς ἱστορίας μας. Δὲν εἶναι οὔτε κανένας μεγάλος πολεμιστής, ποῦ πέθανε ἀγωνιζόμενος στὴν φωτιὰ τοῦ πολέμου, οὔτε κανένας σπουδαῖος ἐπιστήμονας ποῦ γιὰ χρόνια τυραννιόταν ἐπάνω στὸ ἀνιαρό του γραφεῖο, καὶ ποῦ ἐσβησε προσφέροντας κάτι στὴν ἀνθρωπότητα, οὔτε τέλος καὶ κανένας ἀπ' αὐτοὺς ποῦ συχνὰ προσφέρουν τὴν ζωὴν τους γιὰ νὰ σώσουν τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

Πρόκειται γιὰ ἕνα φτωχὸ κι' ἀξιολύπητο παιδί, ποῦ ἀγωνίστηκε περισσότερο ἀπ' τὸν κανένα γιὰ τὴν οἰκογένειά του. Ἦταν ὁ προστάτης μιᾶς φτωχῆς κι' ἀρρωστιαρικής οἰκογένειας, μέσ' στὴν ὁποία ἄλλος ψυχρομαχοῦσε γυμνὸς πάνω στὸ κρεβάτι ἄλλος σερνόταν καὶ στριφογυροῦσε πάνω στὸ πάτωμα ἀπελπισμένος ἀπ' τὴν ζωὴ, κι' ἄλλοι—δυὸ μικρὰ ἀδύνατα παιδάκια—ἐπαίζαν ὀλόγυμα σχεδόν δίνοντας κάποια ζωὴ στὸ ἀρρωστημένο σπῆτι. Κι' ἡ οἰκογένεια αὐτὴ, ποῦ κοιτόταν μέσα στὴν φτωχικὰ καλύβα περιμένοντας ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή τὸν ἐρχομὸ τοῦ Χάρου, εἶχε γιὰ μόνον τῆς στήριγμα ἕνα παιδί, ἕνα γυιὸ 16 περίπου χρόνων, ποῦ ποτὲ δὲν βαρυνζόμηνε γιὰ τὸ βάρος ποῦ ἀπὸ τόσο μικρὸ τοῦ εἶχε φορτώσει ἡ ζωὴ. Οἱ γονεῖς του εἶχαν καὶ οἱ δυὸ πολεμήσει γενναῖα καὶ τίμια μὲ τὴν ζωὴ, κι' εἶχαν ἀπὸ νωρὴς μίθει στὸν μεγάλο τους γυιό, τὸν ἀγῶνα γι' αὐτήν, καθὼς καὶ τὰ καθήκοντά του πρὸς τοὺς ἄλλους. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ὁ νέος δέχτηκε χωρὶς παράπονο τὸ πρόωγο βάρος, καὶ τὸν βλέπουμε τὴν ὥρα ποῦ ὄλοι οἱ ἄλλοι ἀ-

πολαμβάνουν τὰ γλυκὰ χάδια τοῦ ὕπνου, νὰ γυρνᾶ σὰν φάντασμα μέσα στὸ μακρυνὸ δάσος, καὶ μ' ἕνα τσεκούρι στὸ χέρι νὰ προσπαθῇ νὰ κόψῃ ὅσο πιὸ πολλὰ ξύλα μποροῦσε, πρὶν ξημερώσῃ. Καὶ γάτος πάλι σὲ λίγο, φορτωμένος μὲ τὸ βαρὺ δεμάτι ποῦ τόσο κόποι τοῦ χάρισαν, νὰ διευθύνεται πρὸς τὸ χωριό. Μιὰ καλὴ φωτιὰ ἔρχεται νὰ στολίσῃ τώρα τὸ φτωχικὸ καλύβι προσφέροντας μιὰ προσωρινὴ ἀναζωογόνησι στοὺς ἀρρώστους. Καὶ μιὰ μάζα ἀκόμη ἀπὸ ξύλα ἔτοιμη γιὰ πούλημα βρίσκεται στὴν πόρτα τῆς καλύβας, ποῦ ἔχει μετατραπῆ τώρα σὲ μαγαζί.

Μὰ ὁ ἐργατικὸς νέος δὲν εἶναι πάλι ἐκεῖ. Βρίσκεται τώρα πέρα μακριά, μέσα σ' ἕνα μεγάλο χωράφι, καὶ κρατώντας μιὰ τσάπα στὸ χέρι, τσαπίζει τὴν γῆ μαζί μὲ πολλοὺς ἄλλους νέους. Ὁ ἥλιος γέρνει νὰ δύσῃ πιά, καὶ ἡ δουλειὰ τελειώνει. Μὲ τὴν χούφτα λοιπὸν γεμάτη λεφτὰ διευθύνεται τώρα πρὸς τὸ καλύβι, γιὰ νὰ ξεκουραστῇ ἴσως λίγο. Νὰ μιὰ τυραννικὴ ζωὴ, ποῦ σὲ κάνει νὰ εἶσαι ἀπαισιόδοξος γιὰ τὸν κόσμον αὐτό.

Μὰ τίς τυραννίδες αὐτὲς δὲν τίς τράβηξε, οὔτε γιὰ νὰ πλουτίσῃ, οὔτε γιὰ νὰ θησαυρίσῃ ὁ κακότυχος νέος. Τίς τράβηξε γιὰ νὰ σώσῃ μιὰ οἰκογένεια, 4 άτομα, ἀπὸ σίγουρο θάνατο. Μὰ ἦταν θέλημα τῆς μοίρας σώζοντας αὐτὰ νὰ πεθάνῃ ὁ ἴδιος, νὰ σβήσῃ γιὰ πάντα. Ἐνῶ γύριζε μιὰ μέρα φορτωμένος μὲ φάρμακα γιὰ τοὺς γονεῖς του ἀπ' τὴν πόλη, ἔπεσε λιγοθυμισμένος, ἀπ' τὴν κόπωση, τὴν πείνα καὶ τὴν ἐξάντληση. Τὸν μετέφεραν στὸ χωριό. Ἄδικα ὅμως οἱ γονεῖς του περίμεναν νὰ συνέλθῃ, ἄδικα οἱ χωριανοὶ παρακαλοῦσαν γιὰ τὸ σώσιμο τοῦ καλοῦ καρδου παιδιοῦ. Ὁ ἥρωάς μας μαράθηνε σὰν ποῦ μαραινόταν ἀπὸ μέρα σὲ μέρα τὰ μικρὰ λουλουδάκια, ἀγνωστα καὶ ξεχασμένα ἀπ' ὄλους, κι' ἔσβησε χωρὶς καμμιά ἱκανοποίηση γιὰ τοὺς ἄθλους του.

ΒΑΣΙΕ ΓΑΤΟΥΚΙΑΝ (πρ. λ.)

ΠΑΝ. ΜΑΛΛΑΚΟΥ (7ης)

Γ. ΟΡ. ΜΕΤΑΞΑ (6ης ν. τ.)

Πολλές φορές τὰ φεγγαρόλουστα βραδάκια τοῦ καλοκαριου, ὅταν ὁ ὀλοκάθαρος Λεσβιακὸς οὐρανὸς εἶναι σπαρμένος μετὰ τὰ χρυσατ' ἀστέρια καὶ τ' ἀργυρὸ φεγγάρι ἔχει τυλίξει μετὰ τ' ἀσημένιο φῶς τοῦ ὅλη τῆ φύση, πηγαίνω ἐγὼ σιωπηλός, μονάχος, ἔχοντας μόνη μου συντροφιὰ τὴν ἐλπίδα, τὸ πιὸ δυνατὸ ναρκωτικὸ τοῦ ἀνθρώπινου πόνου, σὲ μιὰ ἐρμη ἀκρογιαλιά.

Ἐκεῖ μακριὰ ἀπ' τὶς φωνές τοῦ κόσμου ξεπλωμένους πάνω στὰ ὑγρά χαλίκια περνῶ τὶς ὥρες μου φέρνοντας στὸ νοῦ μου ἑσένα γλυκειὰ μὲν πατρίδα, ποῦ κι' ἂν δὲ σ' ἔχω δεῖ ποτέ, σ' ἀγαπῶ, περισσότερο ἀπὸ κάθε τι.

Ποιὸς τὸ εἶπε πῶς σ' ἔχω ξεχάσει; Ποιὸς τὸ εἶπε πῶς δὲν σὲ γνωρίζω;

Δὲν ἀκούς σὺ γλυκὸ μου ὄνειρο πῶς χρόνια τώρα τὸν ἐρχομὸ μου τραγουδῶ μονάχα; Ἡμουνά μικρός. Μόλις ἄρχισα νὰ καταλαβαίνω τὸν κόσμο, ὅταν ἀγάπησα τὸ κοκκινισμένον σου χῶμα, ὅταν ἐρωτεύτηκα τὰ μαρτύρια σου, ὅταν μελέτησα τὴν ἔνδοξη ἱστορία σου. Τότε φίλησα εὐλαβικὰ τὴν ἀθάνατη ψυχὴ τοῦ παλαιοῦ μας Γένους.

Ἄχ! Μιὰ εἶναι ἡ ἐπιθυμία μου Πατρίδα! Νὰ σὲ δῶ. Νὰ σὲ δῶ μιὰ φορὰ μονάχα καὶ νὰ πεθάνω ὕστερα ἡσυχος, εὐτυχημένος.

Εἶμαι περήφανος γιὰ σέ-να γλυκειὰ μου πατρίδα, γιατί ἔχεις γεννηθῆ ἀπ' τὴ φωτιά, ἀπ' τοὺς καπνοὺς κι' ἀπ' τὰ οἶματά. Εἶμαι περήφανος γιὰ σένα, γιατί λατρεύηκες ἀπ' τοὺς αἰῶνες. Περιμένε με Πατρίδα!

Εἶμαι βέβαιος πῶς θάρθω μιὰ μέρα. Θάρθω. Κάτι μοῦ λέει πῶς θ' ἀνασάνω κάποτε τὸ μυρωμένο ἀέρα σου. Περιμένε με. Θάρθω. Μ' αὐτὴ τὴν ἐλπίδα μονάχα ζῶ.

Σὲ λατρεύω πατρίδα γιατί εἶσαι ἡ χώρα τῶν ὀνείρων μου.

Ἵσάν μετέωρο πρόβαλες μπροστά μας φωτεινὸ καὶ τὸ σκοτεινιασμένον μας φῶτισες οὐρανὸ.

Σάν ὄση σὲ νοιώσαμε στὴν ὄση ἐρημιὰ μας καὶ με λαχτάρα καὶ στοργὴ σὲ δέχτηκε ἡ καρδιά μας.

Στὴ δυνασμένη μας γενιὰ σκορπᾶς τὰ νύματά σου δέξου εὐχὲς ἀπ' τὴν καρδιά στὰ πρῶτα βήματά σου.

Η ΠΡΩΤΗ ΜΟΥ ΑΠΑΓΓΕΛΙΑ

Δ. ΤΕΡΖΟΠΟΥΛΟΥ (1ης)

Δὲν θὰ ξεχάσω ποτὲ τὴ μέρα ποῦ ἀπάγγειλα γιὰ πρώτη φορὰ ἕνα ποίημα μπροστὰ σὲ πολὺ κόσμο. Ἦταν ἡ τελευταία μέρα τῆς πρώτης τάξης τοῦ δημοτικῆς σχολειοῦ.

Πολλὰ παιδιά θὰ ἔλεγαν ποιήματα μπροστὰ στοὺς γονεῖς μας, ποῦ θὰ ἔρχονταν νὰ μᾶς ἀκούσουν. Ἡ δασκάλα μοῦβριλε καὶ μένα ἕνα ποίημα. Ἦταν ἕνα ἀστεῖο ποίημα ποῦ σὲ καθὲ στίχο ἔφερχε γέλιο. Μοῦ ἄρεσε πάρα πολὺ. Τὸ ἔμαθα νεράκι καὶ ἡ γλώσσα μου δὲν μέρηδε: πουθενά. Ὡσπου νάρθη καὶ ἡ δική μου σειρά, τὸ ἔλεγα διαρκῶς μὲς στὸν νοῦ μου. Ὡταν ἤρθε ἡ σειρά μου, ἡ δασκάλα με φώναξε καὶ μοῦ εἶπε: Ἐμπρός Δημητράκη θάρρος. Μοῦ φάνηξε ἀστεῖο ποῦ ἡ δασκάλα μοῦ εἶπε νάρη θάρρος. Τὸ ἤξερα τόσο καλά, ὥστε δὲν φοβόμουν. Μπῆκα στὴν αἴθουσα καὶ ἀνέβηκα με θάρρος στὴ σκηνή.

Ὡταν ὅμως γύρισα καὶ εἶδα τὸν κόσμο, ποῦ με περιμένε ν' ἀρχίσω, τὰ γόνάτα μου λύγισαν. Καταλάβαινα τὴν καρδιά μου νὰ χτυπᾶ δυνατὰ. Δὲν μπορούσα νὰ πῶ λέξη. Ἐκεῖνη τὴ στιγμή εἶχα ξεχάσει ὅλο τὸ ποίημα. Τὰ μῦτια τῶν ἀνθρώπων ποῦ μ' ἔβλεπαν με σίσιζαν περισσότερο. Ἡ ἀπελπισία μου ἦταν τόσο ὥστε δὲν ἤξερα τί νὰ κάνω. Γιὰ μιὰ στιγμή μὲρθε νὰ τὸ σκάσω, ἀλλὰ γρήγορα σκέφτηκα ὅτι ἂν ἔκανα αὐτὸ τὸ πράγμα θὰ ρεζιλευθόμουν πολὺ.

Τότε ἀνάμεσα στὸν ἄλλο κόσμο ἀντίγραφα τὸν μπαμπά μου. Μοῦ γέλασε καὶ μοῦκανε νόημα νὰ πάρω θάρρος. Τὸ γέλιο αὐτὸ μοῦ θύμισε ξαφνικὰ ὅτι εἶχα νὰ πῶ ἕνα ποίημα ὥραϊο καὶ ἀστεῖο ποῦ θάρανε ὅλο τὸν κόσμο νὰ γελᾶση.

Ὡλα αὐτὰ ἔγιναν τόσο γρήγορα, ὅσο βασταῖε μιὰ ἀστραπή. Διὰ μιᾶς ὅλο τὸ ποίημα μοῦ ἤρθε στὸ μυαλό μου καὶ ἄρχισα νὰ τὸ λέγω.

Ὡταν τελειῶσα ὅλος ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ με χειροκροτᾶ φωνάζοντας μπράβο!!! Τότε κατάλαβα ὅτι θὰ τὸ εἶχα πῆ καλά.

Τώρα ποῦ μεγάλωσα σκέπτομαι: Ἄραγε θὰ μπορέσω καὶ τώρα νὰ ὀμλήσω μπροστὰ σὲ πολὺ κόσμο χωρὶς νὰ πάθω τὰ ἴδια;

Πρῶτὴ πρῶτὴ με καρδιά συντριμμένη ἀπὸ θλίψη καὶ μὲ σύντροφο τὴ μοναξιά, ξεκινᾶ ὁ ἀνθρώπος τοῦ χωριοῦ γιὰ τὰ ξύλα. Μετὰ τὸ τσεκούρι κι' ἕνα τρύλιο σουβιάλι στὸ χέρι, ξεπόλητος καὶ κουρελιάρης, σωστὸ ἐρείλιο τῆς ζωῆς, προχωρεῖ πρὸς τὸ μαρτυρικὸ αὐτὸ Γολγοθᾶ γιὰ τὴν ὑπαρξή.

Τὸ δροσερὸ ἀεράκι τοῦ βουνοῦ τὸν ὑποδέχεται καὶ τὸ γλυκὸ κελάϊδημα τῶν πουλιῶν προσπαθεῖ νὰ τὸν παρηγορήτῃ, νὰ τοῦ βγάλῃ λίγες λυπηρὲς σκέψεις ἀπ' τὸ νοῦ του, νὰ τὸν κἀνὴ εὐθυμο. Ἄλλῃ ὁ φτωχὸς γέρος με τῆ σκέψη μόνο τοῦ ἄτυχου τοῦ ἐπαγγελλομένου θλίβεται περισσότερο καὶ ἐξαικολουθεῖ τὸ δρόμο του γιὰ νὰ φθάσῃ στὸ πρῶτισμὸ του.

Ἀφοῦ καθίσει νὰ ξεκουραστῇ, πίνει λίγο ἀπ' τὸ γάργαρο νερὸ τοῦ ρυακιοῦ ἀντί γιὰ πρῶτὸν θερμὸ ῥόφημα καὶ κατόπιν ἀρχίζει τὴν ἐργασία ἀπὸ τὴν ὁποία ἴσως ἐξαισφαλίτῃ λίγο φαγητὸ τὸ μεσημέρι.

Ὡσο χτυπᾶ τὸ τσεκούρι μέσα στὰ πεῦκα τόσο ὁ καῦμός του γίνεται μεγαλύτερος.

Τέλος ὅταν κόψῃ μερικὰ ξύλα, τὰ βάζει στὸ τρυβλί, καὶ ἀρῶν δέσει σφιχτὰ τὰ σχοινιά στοὺς ὤμους του, χειρότερος κι' ἀπὸ γαϊδοῦρι ἀρχίζει τὸ δεῦτερο μαρτύριο τῆς ἡμέρας γιὰ νὰ τὰ πουλήσῃ.

Οἱ φωνές του ἀντιλαλοῦν μέσα στοὺς δρόμους καὶ στὰ σοκάκια, ἀλλὰ κανεὶς δὲ λυπάται τὸν φτωχὸ κολασμένον, κανεὶς δὲν γυρίζει νὰ τὸν δῆ, νὰ τὸν ἐνθαρρύνῃ, νὰ τοῦ πῆ δυὸ καλὰ λόγια.

Τότε αὐτὸς, ὁ παντοτεινὰ ἀπελπισμένος ἀνθρώπος, πῆμα τοῦ κόπου, πουλᾶ τὰ ξύλα του ὅσα ὅσα, γιὰ νὰ ἀγοράσῃ τίποτα νὰ φάγῃ καὶ τὸ κυριότερο γιὰ νὰ ξεκουρατῇ λίγο καὶ νὰ εἶναι ἔτοιμος νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ μαρτύριό του καὶ μετὰ τὴν αὔριο.

Ο ΧΡΙΣΤΑΚΙΣ

Γ. ΚΟΥΚΟΥΛΗ (6ης ν. τ.)

Ὡ περιφνημος τύπος τοῦ Μπάς Φανάρ Χριστάκης εἶναι ἕνα παιδί κακοφτιαγμένον 14-15 χρονῶν με πρόσωπο ποῦ μοιάζει σάν γέρικο Βασιλάντας στὸ χέρι ἕνα κουτὶ γυρίζει ἀπὸ μαγαζὶ σὲ μαγαζὶ γυρεύοντας νὰ τοῦ δώσουν κάτι. Ὡ κόσμος γυρεύοντας ἀφορμὴ, τὸν ἀστειεύεται καὶ ἐκεῖνος, μετὰ τοὺς μορφασιμὸς καὶ τὶς κινήσεις του, ξεκαρδίζει ὄλους στὰ γέλια. Τοὺς κινεῖ γὰ προσπαθώντας νὰ τοὺς πιάσῃ, σπλεθεῖ μαζί τους, ἀλλὰ δὲν κατορθώνει τίποτα καὶ τέλος ζαρῶναι σὲ μιὰν ἄκρη σκεπτικὸς. Ἐκεῖ ὅμως ποῦ τὸν βλέπουμε ἀκίνητο, σηκώνεται ἀπὸ τοῖμα ἐπάνω ἀρπάζει τὴν καρέκλα καὶ ἀρχίζει τὴν ἐπίθεση ἐναντίον ἐκείνων ποῦ σπαρταροῦν στὰ γέλια. Ὡταν πῆσῃ κάτω, παίρνει τὴν καρέκλα

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΜΑΣ

(Συνέχεια απ' τή 1η σελίδα)
ξουμε και την περιουσιογότη της βιβλιοθήκης Βερναδίκης.

— "Ισως, κ. Βαρελτζίδη, να προβάλλη κανείς την αντίρρηση ότι ο Δήμος πρέπει τώρα να σκέπτεται μόνο για τις όλικές ανάγκες των δημοτών μας.

— "Η πρόφαση αυτή θα είναι τελείως αστήρικτη. Από την ίδρυση της Βιβλιοθήκης εξαστάται το μέλλον της καινούριας γενιάς και νομίζω ότι δε θα βρεθῆ κανείς να δικαιολογήσει εκείνον πού καθορίζει κατώτερο το πνευματικό επίπεδο της αὐθιανῆς κοινωνίας. Ο Δήμος όμως έχει υποχρέωση να ενδιαφέρεται όχι μόνο για τις υλικές, αλλά και για τις πνευματικές ανάγκες των δημοτών του. Και κανένας τρόπος για ἐξυπηρέτηση των αναγκών αυτών δεν υπάρχει από την λειτουργία της Βιβλιοθήκης.

— Θα θυμάστε βέβαια κ. Βαρελτζίδη, ότι πριν από μερικά χρόνια είχε ριφθῆ ἡ ἰδέα να ἐπιδιώξουμε πρώτα το χριστιανισμό Θεάτρου.

— Νομίζω ότι είναι ἀρκετά ὅσα καταδ κάσθηκε να πληρώσει ἔως τώρα ὁ Δήμος σέ μηχανικούς και ἀρχιτέκτονες χάρη τῆς ρομαντικής αὐτῆς ἐπιδιώξεως. Ἄς ἀποφύγουμε τὴν ὀλοκλήρωση καὶ πραγματοποίηση τῆς ἰδέας αὐτῆς, πού είναι ἀμαρτωλὴ στήν σύλληψή της καὶ για τὴν ὁποία θὰ φορτωθῆ ὁ Δήμος βάρη δυσβάσταχτα.

— Ἐἴσθε λοιπὸν ἐναντίον τοῦ Θεάτρου;

— Για να ἐξηγηθῆ πρέπει να σὰς τονίσω ὅτι δὲν ἀντικρίζω τὰ πράγματα ὡς ῥομαντικὸς φιλότεχνος καὶ ὅτι ἀγαπῶ πάντα να μιλῶ με θετικισμό πού πηγάζει ἀπὸ ἐπίγνωση τῆς πραγματικότητας. Ἡ προσπάθεια αὐτὴ θὰ καταλήξῃ ἀσφαλῶς σέ οικονομικὴ ἀποτυχία. Παντοῦ ἀπέτυχαν τὰ Δημοτικὰ Θεάτρα, καὶ ὅπου λειτουργοῦν, ἀποτελοῦν «χαίνουσες» πληγές τῶν δημοτικῶν προϋπολογισμῶν. Ἐξ ἄλλου ὅστερα ἀπὸ 15—20 τὸ πολὺ χρόνια θὰ σημειωθοῦν ἀσφαλῶς τέτοιες μεταβολές στὰ θεατρικὰ ζητήματα, ὅστε τὸ Θεατρικὸ Μέγαρο, να θεωρηθῆ ἀκατάλληλο για τὸν σκοπο για τὸν ὁποῖο ἐπιμένουν μερικοὶ να ἰδρυθῆ. Αὐτὸ συνέβη παντοῦ με ὅλα τὰ ἔργα τοῦ εἶδους αὐτοῦ, ὅπως π. χ. για

τὸ Ἐθνικὸ Θεάτρο Ἀθηνῶν, για τὸ ὁποῖο χρειάσθησαν πολλὰ ἐκατομμύρια για να συγχρονισθῆ. Μὴ ξεχνάτε ἀκόμη καὶ τὸ Δημοτικὸ Θεάτρο (Συγγρού) Ἀθηνῶν, τὸ ὁποῖο ἐγκαταλείφθη 15 χρόνια μετὰ τὴν ἀποπεράτωσή του. Τὰ ἴδια συμβαίνουν σέ ὅλες τὶς μεγάλες καὶ μικρές πόλεις τῆς Ἑφῆλιου.

— Ἄν ἐπιτύχουν οἱ προσπάθειές σας ποιά μορφή θὰ ἔχη τὸ ἴδρυμα τῆς βιβλιοθήκης;

— Ἄν μεταφερθοῦν τὰ βιβλία πού κατώρθωσε να συγκεντρώσει ἡ ἐπιτροπή μας στὸ «ἐπίμαχο» οἰκῆμα τῆς πλατείας Ἁγίας Εἰρήνης, τὸ ἴδρυμα βιβλιοθήκης θὰ γίνῃ ἀσφαλῶς ἡ πνευματικὴ φωλιὰ καὶ τὸ ἀκτινοβόλο πνευματικὸ καὶ καλλιτεχνικὸ κέντρο τοῦ τόπου μας στὸ ὁποῖο θὰ εἶναι δυνατὸ να δίδονται διαλέξεις καὶ πνευματικὲς γιορτές, να ὀργανώνονται ἐκθέσεις καὶ να γίνονται συγκεντρώσεις φιλοτεχνικῆς καὶ δεξιῶσεις ξένων ἐπιστημόνων, καλλιτεχνῶν καὶ λογίων.

— Πῶς κρίνετε αὐτὰ πού ἔγιναν γνωστὰ στὸν κόσμο για τὶς προθέσεις τοῦ κ. Σκαρλάτου σχετικά με τὴν ἰδρυση θεάτρου καὶ βιβλιοθήκης στήν πόλη μας;

— Ἐχω τὴ γνώμη ὅτι ὁ κ. Παν. Σκαρλάτος θὰ ἐξυπηρετοῦσε πολὺ ρεαλιστικά τὴν ὑπόθεση αὐτὴ ἂν ἐδέχετο να θυσιάσει ἕνα μικρὸ ποσὸ για μιὰ πρόχειρη ἐπιδιόρθωση τῆς παλιᾶς Νομαρχίας, ὅστε να γίνῃ δυνατὸ να ἐγκατασταθῆ σ' αὐτὴν ὁ Σύλλογος Παροχῆς ἐργασίας καὶ ἂν προσφέρῃ ἕνα γενναῖο ποσὸ για ἀμειψη ἀγορὰ βιβλίων.

Ἄλλὰ τὸ ζήτημα εἶναι να δεῖξουν καὶ λίγη ἔστω καλὴ θέληση οἱ ἀρμόδιοι καὶ ὑπεύθυνοι. Ὅταν γίνῃ ἡ ἀρχή, ὅλα τὰ ἄλλα θὰ ἔρθουν μονάχα τους για τὴν ὀλοκλήρωση τοῦ ἔργου, πού θὰ ἐξυψώσει πνευματικὰ τὴν Λέσβη, ὅσο κανένα ἄλλο.

Θέτοντας σήμερα ὑπ' ὄψη τῶν νέων μας τὶς πληροφορίες αὐτές, για τὶς ὁποῖες εὐχαριστήσαμε θερμὰ τὸν κ. Βαρελτζίδη, νομίζουμε ὅτι ἡ ἀγριανὴ γενιὰ ἔχει ὅσα στοιχεῖα χρειάζονται για να χαρακτηρίσει ὅπως πρέπει ἐκείνους πού εἶναι ὑπεύθυνοι για τὴν παραμείληση τῶν πνευματικῶν ζητημάτων τῆς πόλης μας.

Α. Γ.

Η ΜΟΥΣΙΚΗ

Σὲ μιὰ ἀπ' τὶς συναυλίες τῆς Κρατικῆς Ὁρχήστρας Ἀθηνῶν ἐκτελέσθηκε για πρώτη φορά στήν Ἑλλάδα ἡ «Ἑλληνικὴ Ραψωδία» τοῦ κ. Ἀνδρέα Νεζερίτη, ἡ ὁποία πρωτοπαίχθηκε στὶς μουσικὲς γιορτές τοῦ Βισμπάντεν τὸ 1939. Ὁ κ. Νεζερίτης πού εἶχε ὡς διδάσκαλό του τὸν Λαυράκη χαρακτηρίζεται ἀπὸ τοὺς μουσικοκριτικούς τῶν Ἀθηνῶν ὡς ἕνας ἀπὸ τοὺς πῶ ἐνδιαφερόντας Ἑλλήνας σημερινούς μουσικοσυνθέτας.

ΣΥΝΝΕΦΑ ΤΑΞΕΙΔΙΑΡΙΚΑ

Σύννεφα ταξειδιάρικα, πάρτε με
[κεῖ πού πάτε,
πάρτε με κι' ἀποθέστε με σὲ μιὰ
[χοῦνε στὴ σιγή,
πάνω σὲ κάποιαν ἄφραστη, κι' ἀλά-
[τητη κορφή.

Νὰ μείνω ἐκεῖ κατάνομος, κι' ἂν
[κίποτε περνάτε,
μονάχα τ' ἀστραλόβροντα νὰ ἡ-
[χοῦνε στὴ σιγή,
πού ἀσάλευτη μέσ' στ' ἄπειρο θ'
[ἀλλώνεται μουγγή.

Ἔτσι ὅταν για στερενὴ φορὰ τὰ
[μάτια μου θὰ κλείσουν,
τὰ χεῖλή μου πιά τίποτα δὲν θὰ-
[χουν να ζητήσουν,
κάποιον μικρὸ παράπονο για τὴν
[ζωὴ νὰ ποῦν.

Πάρτε μου τότε τὴν ψυχὴ σὲ ὕψη
[πιο πλατιά,
κι' ἀφήστε τὴν μέσ' στ' ἄπειρο κεί
[τοῦ οἱ ψυχῆς πετοῦν,
μέσα στὰ ὕψη να χαθῆ βροχῆς
[σταλαγματιά.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΡΗΣΙΑΓΩΤΗΣ

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ

Ἄπὸ βιβλιογραφικὸ σημείωμα τοῦ κ. Μιχ. Ροδά δημοσιευμένο στὸ «Ἐλ. Βῆμα»:

«Ὁ νέος καλλιτέχνης καὶ ἱστορικὸς αἰσθητικὸς Ἄγγελος Γ. Προκοπίου ἐνυκλοφόρησε σὲ ἰδιαιτέρο τεῦχος τὴν διάλεξί του «Κριτικὸς» πού ἔγινε τὸν περασμένο Ἰούλιο στὸ θεάτρο «Βρετάνια». Ἡ μελέτη αὐτὴ ἔχει πολὺ ἐνδιαφέρον γιατὶ παρουσιάζει τὴν μορφή διαλόγου ὅπου παίρνουν μέρος τέσσερες φίλοι, ἕνας κριτικὸς τῆς τέχνης, καὶ ὀπαδὸς τῆς ὑποκειμενικῆς σχολῆς, ἕνας ἀρχαιολόγος, πού ἀκολουθεῖ τὴν ἀντικειμενικὴ μεθολογία στὶς ἐρευνές του, ἕνας θεολόγος καὶ ἕνας ζωγράφος. Μιλοῦν ὅπως αἰσθάνονται, ἀλλὰ ὁ καθένας αἰσθάνεται με διαφορετικὸ τρόπο». Ἡ διαλεκτικὴ αὐτὴ μέθοδος τοῦ κ. Προκοπίου ἔχει πολὺ πρωτοτυπία καὶ ἀξίζει να τὴν διαβάσουν ὅσοι ἐνδιαφέρονται για τὰ κριτήρια τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης.

Ο κ. ΑΜΑΝΤΟΣ

Τὴν προεδρεία τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἀνέλαβε ὁ ἱστορικὸς κ. Κ. Ἀμαντος. Για τὸ 1944 ἀντιπρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἔχει ἐκλεγῆ ὁ κ. Γ. Μπαλῆς, ὁ ὁποῖος θὰ προεδρεύσῃ τὸ 1945.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Ὁ Σύνδεσμος Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν προκήρυσσε λογοτεχνικὸ διαγωνισμό για τὴν καλύτερη ἀνέκδοτη συλλογὴ διηγημάτων καὶ ποιημάτων, πού θὰ τοῦ ὑποβληθῆ.

ἀπὸ πάνω του, προσπαθεῖ να τὴν γυρίσει, τὴν χτυπᾶ γροθιές, τὴν κυλᾶ καὶ τέλος κουρασμένος καὶ νικητὴς ἀπὸ τὸν ἀγῶνα του ἐπισηρῆσει στὴ θέση του καμαρώνοντας για τὴν ἀνδρεία του. Ὁ κόσμος πού παρακολουθεῖ μ' ἐνδιαφέρον τὸν ἀγαπητὸ του Χριστάκι τὸν χειροκροτεῖ καὶ τοῦ πετᾶ ἀπὸ εὐχαρίστηση κανένα χιλιάτικο. Ἀλλοίμονο σὲ κείνον πού θὰ τολμήσῃ να τὸν ξεγελάσει με κανένα κατοστάρικο. Ὁ Χριστάκιος σχίζει ἀμέσως τὸ χαρτονόμισμα καὶ ἀγριεμένος πετᾶ τὰ κομμάτια του στὰ μοῦτρα τοῦ «κουβαρντᾶ».

Ο τακτικός συνεργάτης της Αθηνάϊκης εφημερίδος «Πρωΐα» κ. Κ. Βάρναλης εις τὸ φύλλον τῆς 21ης Ἰανουαρίου ἐδημοσίευσεν ἐνδιαφέρον αἰσθητικὸ σημεῖωμα, τοῦ ὁποῦ παραθέτουμε τὶς κυριώτερες περιχοπές :

«Εἶσαι ἀρκετὰ ἀντικειμενικός» μοῦ γράφει ὁ κ. Π. Παπαντωνίου, «καὶ φαντάζομαι νὰ μὴν ἀμφισβήτησης πὼς τὸ βασικὸ χαρακτηριστικὸ τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας εἶναι ἡ στοχαστικὴ ἀναμία.

Πάντο ἰσογραφία, λυρισμός, ὑποκειμενισμός καὶ πολλὰ καρικεύματα. Ποῦ ἐκεῖνο τὸ ἀνακόκλισμα τῶν ἰδεῶν καὶ ἡ ἀλληλοσύγκρουσὴ τες, ποῦ διακρίνει τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ λογοτεχνία καὶ τὶς περισσότερες ξένες!... Τσγκάν.κα βιολιά, μενεξεδένια δειλινά, χρυσόσκονες πεσμένες ἀπὸ τὸ φεγγάρι, μοῖρες τῶν μοιρῶν καὶ τὰ ρέστα! Αὐτὰ βρίσκεις: στὰ νεοελληνικὰ κείμενα—καὶ τὰ περισσότερα ἀπομιμήσεις ξένων συγγραφέων τοῦ συρμοῦ.

Θὰ εἰσάγετε βέβαια καὶ δὲ θὰ περιμένετε νὰ σὰς τὸ μάθω ἐγὼ πὼς Ὁ ΑΛΗΘΙΝΟΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΤΕΧΝΗ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΑΧΑ Ἡ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ, ΠΑΡΑ ΚΑΙ Ἡ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΤΟΥ. Ἡ πέννα στὰ χέρια τοῦ λογοτέχνη δὲν εἶναι ἀπλῶς ζωγραφικὸ πινέλλο, ποῦ μ' αὐτὸ προσπαθεῖ νὰ ξαναζωντανέψῃ—ὅσο παραστατικός κι' ἂν εἶναι—τὰ ἦθη, τὰ ἔθιμα καὶ τὴν ψυχολογία ἐνὸς τόπου ἢ μὲς ἐποχῆς.

Ἡ πέννα στὰ δυναμικὰ χέρια ἐνὸς ἀξίου λογοτέχνη ἔχει καὶ κάποιαν ἄλλη ἀποστολή: ΝΑ ΦΩΤΙΖΗ ΤΟ ΔΡΟΜΟ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΝΑ ΚΑΘΟΔΗΓΗ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΠΟΥ ΤΟΝ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ. Δὲν κελαιδεῖ μονάχα, οὔτε ὅπως εἶπα, ζωγραφίζει ἐπιφάνειες. Σὰν πνευματικὸς ὁδηγητὴς ἀδράχνει τὸ νυστέρι (μὲ τὴν ψυχολογικὴ του ὀξύδερκεια, τὴν πείρα καὶ τὴν μάθησιν) κι' ἀρχίζει τὴν ἐγχείρησιν τοῦ κοινωικοῦ σώματος τῶν ζωντανῶν ἀνθρώπων καὶ δὲν «παίζει» μονάχα μὲ τὰ πράγματα. Καὶ δὲ θὰ μὰς δώσῃ μονάχα τὴν κλινικὴν εἰκόνα παρὰ καὶ θὰ προσδιορίσῃ τὴν αἰτιολογία τῆς ἀρρώστειας, ὅπου ὑπάρχει, καὶ τὰ μέσα τῆς θεραπείας.

Ἔτσι ἐγὼ φαντάζομαι τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἀληθινοῦ λογοτέχνη κι' ἔτσι νομίζω πὼς πρέπει νὰ εἶναι. Καλὰ καὶ ἅγια, βέβαια, τὰ φεγγάρια κι' οἱ θάλασσες, ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὸ πρῶτόν καὶ ὄσχετό θέμα. Ἄλλιῶς τὸ θεῖο δῶρο τῆς φαντασίας χάνεται σὲ μὴν ΑΓΟΝΗΝ προσπάθεια, ΚΑΠΝΟΣ ΑΔΕΙΟΣ ΑΠΟ ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΧΡΕΟΣ.

Τὶ ἔχετε νὰ ἀπαντήσετε στὴν ταπεινὴ μου γωμῆσιν σχετικὰ μ' αὐτὸ τὸ ζήτημα;»

Τὶ ν' ἀπαντήσω! Ἄρμόδιοι γι' αὐτὸ εἶναι οἱ λογοτέχνες. Πάντως τὸ κατηγορητήριον τοῦ ἐπι-

Τὶς μέρες αὐτὲς τυπώνονται πενήντα ἀπὸ τὰ περιφύρα «Ἄνθη τοῦ Κακοῦ» τοῦ Μπωντελαῖο, μεταφρασμένα ἀπὸ τὸν Α. Πρωτοπάτη μ' ἓνα πορτραῖτο τοῦ ποιητῆ, ξυλογραφία τοῦ μεταφραστῆ. Τ' ἀντίτυπα θά ναι λίγα καὶ θὰ διατεθοῦν μόνο στοὺς προεγγραφομένους. Πληροφορίες κι' ἐγγραφὲς στὰ τυπογραφεῖα «Ταχυδρόμου».

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἡλία Βενέζη «Λιολιχὴ Γῆ». Γ. Πιερίδης: «Ὁ Καβάφης» (περιέχει συνομιλίες, χαρακτηρισμοὺς καὶ ἀνέκδοτα τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ ποιητῆ), Μ. Καραγάτση: «Ὁ κοτζάμπασης τοῦ Καστρούργου», Φώτη Κόντογλου: «Πέτρο Κάζας» (καλονοῦρια ἔκδοσιν μὲ εἰκόνες τοῦ συγγραφέα), Σπύρου Παναγιωτόπουλου: «Νυχτερινὸς Διαβάτης» (ποίηματα μὲ εἰκόνες τοῦ Γουναρόπουλου καὶ ἐξώφυλλο τοῦ Γουματόπουλου), Εἰρήνης Μ. Γαλανοῦ: «Μικρὲς καὶ μεγάλες αἰτίες» (7 διηγήματα), Δημοσφ. Βουτουρά: «Ὁ ἔρωτας στοὺς τάφους» (διηγήματα), Θέμου Ποταμιάνου: «Ἐθιμικὲς ἱστορίες».

στολογραφοῦ ἀδικεῖ μερικὸς παλιὸς καὶ νέος, ποῦ πῆραν τὴ δουλειά τους στὰ σοβαρά. Ὁ Σολωμὸς πρῶτα σιτάθηκε ἕνας μεγάλος στοχαστής. Τὶς γενναίωτερες ἰδέες τῆς ἐποχῆς του τὶς ἔκανε ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΤΟΥ.

Δὲν εἶχε μονάχα τὴ φιλοτιμία ν' ἀραδειάζῃ ἰδέες ἢ νὰ παραγεμίζῃ μ' αὐτὲς τοὺς σίχους του. Εἶχε τὸ ταλέντο νὰ τις κἀνὴ ὁδηγητὴς τῆς ζωῆς του καὶ πηγὴ τῆς ἐμπνευσῆς του καὶ νὰ τις ἀληθεύῃ μέσα στὸ ἔργο του, ὅχι μὲ τὴν ἀπλὴ παράταξιν, ἀλλὰ βάζοντές τες σὲ σύγκρουσιν. Κι' ἀπ' αὐτὴν τὴ σύγκρουσιν τῶν ἀντίθετων δυνάμεων» ἐβγαίνει νικητρία ἢ ἐλευθερία τοῦ πνεύματος, ἦγουν ὁ ἠθικὸς νόμος, ὅπως τὸν ὤρισαν οἱ μεγαλύτεροι ἰδαισιτὲς φιλόσοφοι τοῦ καιροῦ του.

Οἱ περισσότεροι ὁμῶς ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς κηρύσσον τὴ φυγὴ ἀπὸ τὴν πραγματικότητα, φυγὴ πρὸς τὰ παρασμένα ἢ κλεισμοστὸν ἐλεφάντινον τοὺς πύργου μακρὰ ἀπὸ τὴν τύρβην τοῦ κόσμου καὶ τὶς ἐφήμερες μεταπτώσεις του. Μὰ τὸ φαινόμενον αὐτὸ τῆς φυγῆς κλπ. δὲν εἶναι ἀτομικόν. Εἶναι γενικώτερον. Ἐπομένως Οἱ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝΕ ΤΟ ΡΕΥΜΑ ΑΝΤΙ ΝΑ ΤΟ ΟΔΗΓΟΥΝ.

Στὰ «Λεσβιακὰ Γράμματα» συνεργάζονται μόνον οἱ νέοι καὶ οἱ νέες. Οἱ συνεργασίαι τῶν τριῶν Γυμνασιάρχων μας ἀποτελοῦν τὴν μοναδικὴν τιμητικὴν ἐξάιρεσιν, ποῦ ἐπέβαλλε ὁ χαρακτήρας τοῦ περιοδικοῦ μας.

* *

Ἐπειδὴ δὲν κυκλοφοροῦν στὴν πόλιν μας ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ τῶν Ἀθηνῶν, πήραμε τὴν ἀπόφασιν νὰ δημοσιεύουμε περιχοπές ἀπὸ τὰ Ἀθηναϊκὰ ἔντυπα, ποῦ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παρακολουθήσουν οἱ ἀναγνώστες μας.

* *

Ὅσοι θέλουν νὰ ἐξασφαλίσουν τὸ 3ο τεῦχος τῶν «Λεσβιακῶν Γραμμάτων» προπληρώνοντα: 15 χιλιάδες δραχ., προεπιβάλλεται νὰ ζητήσουν δελτίον προγορᾶς τοῦ ἀπὸ τὸ νέο βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Δ. Χαραλαμπίδη (πλατὴ στὸ ἀνθοπωλεῖο τοῦ κ. Καραλή) ἢ ἀπὸ τὸ μυροπωλεῖο τοῦ κ. Ἰ. Χατζημιχαήλ ἢ ἀπὸ τὸ κατάστημα τοῦ κ. Πατλάκα ἢ ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώτους μας: ἕως τὶς 21 Φεβρουαρίου. Μετὰ τὴν ἡμερομηνία αὐτὴ τὸ περιοδικὸν μας θὰ προπωλῆται πρὸς 20 χιλιάδες δραχμῆς.

* *

Οἱ συνεργασίαι πρέπει νὰ παραδίδονται στὸν κ. Μίλη Παλασκουατῆ καθε Σάββατο 2—3 (Ὀδὸς Ἀρχιεπελάγου—Λαδάδικα—ἀρ. 17, ἐπάνω πύλωμα—κοντὰ στὸ ἀεροβόρειο «Ναυσικῆ») καὶ καθε Δευτέρᾳ καὶ Πέμπτῃ (Ὀδὸς Κατσακούλη, ἀρ. 11, —στὸν ἴδιον δρόμον τῆς κλινικῆς τοῦ κ. Μανώλα—συναυκία Κιόσκ).

* *

Ὅσοι πιστεύουν ὅτι πρέπει νὰ ὑποστηρικθῇ ἡ προσπάθεια τοῦ περιοδικοῦ μας, παρακαλοῦνται νὰ ἀναλάβουν τὴν δάθεσιν δελτίων προγορᾶς τοῦ 3ου τεύχους, τὰ ὅποια μποροῦν νὰ προμηθευθοῦν ἀπὸ τὸν ὑπεύθυνον ἢ ἀπὸ τοὺς συνεργάτες μας κ. Τάκην Γιαννακόπουλον καὶ δὶδαν Ζήναν Φεδέρωφ. Οἱ φίλοι τοῦ περιοδικοῦ μας παρακαλοῦνται ἐπίσης νὰ διευκολύνουν τὸ ἔργο τῶν ἀντιπροσώπων μας.

* *

Τὸ περιοδικὸν μας συγκεντρώνοντα πολλὰς ἐνδ' ἀφ' ἑαυτοῦ συνεργασίαι τῶν νέων μας θὰ ἀποβλέψῃ, ὅταν ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀπαιτούμενη ποσότητα χαρτιοῦ, στὴν ἔκδοσιν Λεσβιακοῦ ἡμερολογίου, μὲ πλούσια εἰκονογράφησιν, στὸ ὅποιο θὰ συνεργασθοῦν καὶ ὅλοι οἱ μεταλείτεροι διανοσόμενοι μας.